

Περιφερειακά Αεροδρόμια Αιγαίου - Ομάδα Β

1^η Ετήσια Έκθεση Περιβαλλοντικής Στρατηγικής

Έκδοση: 1

Ιούλιος 2017

Πίνακας περιεχομένων

Γλωσσάρι.....	i
Συνοπτική παρουσίαση.....	ii
1 Εισαγωγή.....	1
1.1 Σχετικά με τη Fraport Greece.....	1
1.2 Απαιτήσεις της Σύμβασης Παραχώρησης για υποβολή Ετήσιας Έκθεσης Περιβαλλοντικής Στρατηγικής.....	1
1.3 Διάρθρωση της Περιβαλλοντικής Στρατηγικής	2
2 Περιβαλλοντική πολιτική	3
3 Νομικές απαιτήσεις & απαιτήσεις ενδιαφερομένων	4
3.1 Νομικές απαιτήσεις	4
3.2 Εγκεκριμένοι Περιβαλλοντικοί Όροι.....	5
3.3 Απαιτήσεις ενδιαφερομένων	6
4 Αεροδρόμια Ομάδας Β.....	8
4.1 Τοποθεσία και περιβάλλον αεροδρομίου	8
5 Προγραμματίζοντας για το μέλλον	10
5.1 Μελλοντικά έργα	10
5.2 Επιτεύγματα.....	12
5.3 Τι θα μπορούσε να συμβεί στο περιβάλλον	13
5.4 Επικείμενες δράσεις.....	13
6 Αειφόρος ανάπτυξη.....	14
6.1 Επισκόπηση και αντικείμενα – Σχέδιο περιβαλλοντικής και κοινωνικής διαχείρισης ..	14
6.2 Η περιβαλλοντική διάσταση όπως ενσωματώνεται στον σχεδιασμό και τα σχέδια	14
7 Διαχείριση του εδάφους	17
7.1 Επισκόπηση	17
7.2 Σχέδιο δράσεων διαχείρισης του εδάφους	17
7.3 Επιτεύγματα (όσον αφορά τη διατήρηση του εδάφους).....	18
8 Επιφανειακά και υπόγεια ύδατα	19
8.1 Επισκόπηση	19
8.2 Σχέδιο διαχείρισης υδάτων.....	19
8.3 Επιτεύγματα.....	20
9 Βιοποικιλότητα	22
9.1 Επισκόπηση	22
9.2 Σχέδιο δράσεων διαχείρισης της βιοποικιλότητας	22
9.3 Επιτεύγματα.....	23

10	Πολιτιστική κληρονομιά	24
10.1	Επισκόπηση	24
10.2	Σχέδιο διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς.....	24
10.3	Επιτεύγματα.....	25
11	Ποιότητα του αέρα	26
11.1	Επισκόπηση	26
11.2	Δράσεις προστασίας.....	26
11.3	Επιτεύγματα.....	27
12	Θόρυβος.....	28
12.1	Επισκόπηση	28
12.2	Σχέδιο διαχείρισης θορύβου.....	28
12.3	Επιτεύγματα.....	29
13	Διαχείριση αποβλήτων	30
13.1	Επισκόπηση	30
13.2	Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων.....	30
13.3	Επιτεύγματα.....	32
14	Συμπεράσματα	33

Γλωσσάρι

Αρκτικόλεξα	
Όρος	Ορισμός
FG	Fraport Greece
ΣΠ	Σύμβαση Παραχώρησης
ΕΔ	Ελληνική Δημοκρατία
ΤΑΙΠΕΔ	Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου
ΗΕΠ	Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδος της Κυβερνήσεως
EASA	European Aviation Safety Agency Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Αεροπορίας
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΕΤΑΑ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης & Ανάπτυξης
IFC	International Finance Corporation Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης
CEMP	Construction Environmental Management Plan Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης Φάσης Κατασκευής
ΔΠΣ	Διάσωση & Πυρόσβεση
ΕΕΛ	Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων

Συνοπτική παρουσίαση

Η 1η Ετήσια Περιβαλλοντική Έκθεση είναι αποτέλεσμα της συμμόρφωσης της FG στις Περιβαλλοντικές Απαιτήσεις που προβλέπονται στη Σύμβαση Παραχώρησης, τρεις μήνες μετά την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης της 11ης Απριλίου 2017.

Η Περιβαλλοντική Στρατηγική περιγράφει τις μεθόδους ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά τη διάρκεια αναβάθμισης υποδομών και ανάπτυξης λειτουργιών σύμφωνα με τα Master Plans του 2017. Επιπλέον, η στρατηγική αναφέρεται λεπτομερώς στην εν εξελίξει περιβαλλοντική διαχείριση υψηλής ποιότητας των αεροδρομίων.

Τα συγκεκριμένα αντικείμενα και στόχοι που περιγράφονται στην παρούσα Περιβαλλοντική Στρατηγική θα αποτελέσουν το πλαίσιο για να διασφαλιστεί ότι στην ανάπτυξη και καθημερινή λειτουργία κάθε αερολιμένα αντικατοπτρίζονται κοινωνικοί, οικονομικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι.

Οι περιβαλλοντικές πτυχές που εξετάζονται είναι: η αειφόρος ανάπτυξη, η διαχείριση του εδάφους, τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα, η βιοποικιλότητα, η πολιτιστική κληρονομιά, η ποιότητα του αέρα, ο θόρυβος και η διαχείριση των αποβλήτων. Παρουσιάζονται οι πιθανές επιπτώσεις για κάθε περιβαλλοντική πτυχή, καθώς και προληπτικές ενέργειες. Τέλος, για κάθε περιβαλλοντική πτυχή παρουσιάζονται συγκεκριμένοι στόχοι συνοδευόμενοι από αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα εκπλήρωσης.

1 Εισαγωγή

1.1 Σχετικά με τη Fraport Greece

Η **FG** δημιουργήθηκε το 2015 και είναι υπεύθυνη για τη συντήρηση, λειτουργία, διαχείριση, αναβάθμιση και ανάπτυξη 14 περιφερειακών αεροδρομίων στην Ελλάδα για μια περίοδο 40 ετών.

Η επιχειρησιακή μεταβίβαση των αεροδρομίων στη **FG** έγινε στις 11 Απριλίου 2017. Κατά την Ημερομηνία Έναρξης της Παραχώρησης, καταβλήθηκε εξ ολοκλήρου από τη **FG** το προσυμφωνημένο τίμημα παραχώρησης ύψους €1,234 δις σε συνδυασμό με την επιχειρησιακή μεταβίβαση των 14 αεροδρομίων. Μαζί με το προσυμφωνημένο τίμημα παραχώρησης, καταβλήθηκε μια αρχική ετήσια πάγια αμοιβή παραχώρησης ύψους €22,9 εκατ. και ετησίως θα καταβάλλεται μια μεταβλητή αμοιβή παραχώρησης αντιστοιχούσα κατά μέσον όρο στο 28,5% των λειτουργικών κερδών.

Τα αεροδρόμια παραχωρήθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο μετά από διεθνή διαγωνισμό με δύο ξεχωριστές, σχεδόν ταυτόσημες συμβάσεις παραχώρησης, κάθε μία από τις οποίες αφορούσε 7 από τα 14 αεροδρόμια («Ομάδα Α» και «Ομάδα Β»).

Η **FG** αποτελείται από δύο εταιρίες παραχώρησης με έδρα την Αθήνα, μία εταιρία για την Ομάδα Α με την επωνυμία «Fraport Περιφερειακά Αεροδρόμια Ελλάδος Α Α.Ε.» («Fraport Greece A», FGA) και μια εταιρία για την Ομάδα Β με την επωνυμία «Fraport Περιφερειακά Αεροδρόμια Ελλάδος Β Α.Ε.» («Fraport Greece B», FGB).

Μια τρίτη εταιρία, (Management Company, FGM), με έδρα στην Αθήνα, ενεργεί ως εταιρία διαχείρισης και είναι υπεύθυνη για κεντρικές δραστηριότητες για λογαριασμό των FGA και FGB, όπως η πρόσληψη προσωπικού και η σύναψη συμβολαίων με συμβούλους ή προμηθευτές.

Στα κεντρικά γραφεία στην Αθήνα απασχολούνται πάνω από 150 άτομα ενώ στα 14 αεροδρόμια απασχολούνται συνολικώς 390 άτομα.

Μέτοχοι της **FG** είναι η Fraport AG Frankfurt Airport Services Worldwide και ο Όμιλος Κοπελούζου.

Η Ομάδα Β βάσει της Σύμβασης Παραχώρησης περιφερειακών αεροδρομίων Αιγαίου, περιλαμβάνει τα ακόλουθα 7 αεροδρόμια:

- Διεθνής Αερολιμένας Σαντορίνης (JTR),
- Διεθνής Αερολιμένας Σάμου (SMI),
- Διεθνής Αερολιμένας Σκιάθου (JSI),
- Διεθνής Αερολιμένας Μυκόνου (JMK),
- Διεθνής Αερολιμένας Μυτιλήνης (MJT)
- Διεθνής Αερολιμένας Ρόδου (RHO) και
- Διεθνής Αερολιμένας Κω (KGS).

1.2 Απαιτήσεις της Σύμβασης Παραχώρησης για υποβολή Ετήσιας Έκθεσης Περιβαλλοντικής Στρατηγικής

Η Fraport Περιφερειακά Αεροδρόμια Ελλάδος (**Fraport-Greece**) (**FG**) συνήψε 40-ετή Σύμβαση Παραχώρησης (ΣΠ) με την Ελληνική Δημοκρατία (ΕΔ), που αντιπροσωπεύεται από το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ). Η Σύμβαση Παραχώρησης επικυρώθηκε με τον Ν. 4389/2016 (ΦΕΚ 94/27.05.2016).

Η Σύμβαση Παραχώρησης, σύμφωνα με το Άρθρο 13. Προστασία του περιβάλλοντος – 13.2 Περιβαλλοντικές απαιτήσεις – 13.2.2. απαιτεί από τον Παραχωρησιούχο να συντάσσει, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου παραχώρησης, ετήσια έκθεση για την περιβαλλοντική στρατηγική, υποβαλλόμενη στο Δημόσιο εντός τριών (3) μηνών από την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης (ΗΕΠ) και κάθε επέτειο αυτής. Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να δημιουργήσει και να διατηρεί διαδικτυακή τοποθεσία όπου θα δημοσιεύεται η προαναφερθείσα έκθεση.

1.3 Διάρθρωση της Περιβαλλοντικής Στρατηγικής

Η Περιβαλλοντική Στρατηγική περιγράφει τις μεθόδους που εφαρμόζονται στα αεροδρόμια για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά την πραγματοποίηση εργασιών αναβάθμισης των υποδομών και ανάπτυξης των επιχειρησιακών λειτουργιών σύμφωνα με τα Master Plans του 2017, ενώ παρέχει λεπτομέρειες όσον αφορά την εν εξελίξει περιβαλλοντική διαχείριση υψηλής ποιότητας των αεροδρομίων. Τα συγκεκριμένα αντικείμενα και στόχοι που περιγράφονται στην παρούσα Περιβαλλοντική Στρατηγική θα αποτελέσουν το πλαίσιο για να διασφαλιστεί ότι στην ανάπτυξη και καθημερινή λειτουργία κάθε αερολιμένα αντικατοπτρίζονται κοινωνικοί, οικονομικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι.

Οι εξεταζόμενες περιβαλλοντικές πτυχές είναι:

- Αειφόρος ανάπτυξη
- Διαχείριση εδάφους
- Επιφανειακά και υπόγεια ύδατα
- Βιοποικιλότητα
- Πολιτιστική κληρονομιά
- Ποιότητα του αέρα
- Θόρυβος
- Διαχείριση αποβλήτων.

Στα επόμενα κεφάλαια παρουσιάζονται οι πιθανές επιπτώσεις για κάθε περιβαλλοντική πτυχή, μαζί με προληπτικά μέτρα.

Τέλος, για κάθε περιβαλλοντική πτυχή παρουσιάζονται συγκεκριμένοι στόχοι συνοδευόμενοι από το αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα εκπλήρωσης.

2 Περιβαλλοντική πολιτική

Το Διοικητικό Συμβούλιο της **FG** έχει υιοθετήσει μια ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική για όλες τις επιχειρηματικές μας μονάδες (κεντρικές εγκαταστάσεις και αεροδρόμια), ορίζοντας την περιβαλλοντική και κοινωνική προστασία ως έναν από τους κύριους εταιρικούς μας σκοπούς. Η προστασία του περιβάλλοντος είναι ευθύνη όλων των εργαζομένων οι οποίοι οφείλουν, συνειδητοποιώντας τη σπουδαιότητα των καθηκόντων τους, να συμμετέχουν ενεργά στην εκπλήρωση των κοινών στόχων και να αναλαμβάνουν με προθυμία τις υποχρεώσεις που τους αναλογούν κατά την εκτέλεση των εργασιών τους.

Στο πλαίσιο αυτό:

- Διαχειριζόμαστε, λειτουργούμε και αναπτύσσουμε όλες τις μονάδες μας με περιβαλλοντικά υπεύθυνο τρόπο σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους, κανονισμούς και άλλες δεσμεύσεις.
- Αναπτύσσουμε, εφαρμόζουμε και βελτιώνουμε συστηματικά το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης επιδιώκοντας τη συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής μας επίδοσης.
- Προωθούμε την ανάπτυξη μεγαλύτερης περιβαλλοντικής ευθύνης, εκπαιδεύοντας τους υπαλλήλους μας και προσφέροντας προγράμματα ευαισθητοποίησης για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Υιοθετούμε την προληπτική προσέγγιση στις περιβαλλοντικές προκλήσεις, σεβόμενοι τις αρχές της οικονομικής αποδοτικότητας, βιωσιμότητας και αειφορίας.

- Ενθαρρύνουμε την ανάπτυξη και διάδοση φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών και τεχνολογιών εφαρμόζοντας περιβαλλοντικά κριτήρια κατά την επιλογή αγαθών και υπηρεσιών.
- Διατηρούμε τακτικό διάλογο με τις ομάδες ενδιαφερομένων της κοινωνίας μας και λαμβάνουμε υπόψη τις ανησυχίες και τις απόψεις τους στην εταιρική διαδικασία λήψης αποφάσεων. Διατηρούμε στενή επικοινωνία με τους εταίρους μας στο χώρο των αεροπορικών μεταφορών και συνεργαζόμαστε για την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών και ιδεών που στοχεύουν στη συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης.

Για να επιτύχουμε τους στόχους μας προς την αειφορία και την προστασία του περιβάλλοντος, εστιάζουμε στις ακόλουθες βασικές περιβαλλοντικές πτυχές:

1. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης της άγριας ζωής.
2. Χρήση πόρων και ελαχιστοποίηση των αποβλήτων.
3. Διαχείριση αποβλήτων (επικίνδυνα, μη επικίνδυνα).
4. Διαχείριση λυμάτων.
5. Διαχείριση ενέργειας, εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και κλιματική αλλαγή.
6. Πρόληψη της ρύπανσης και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.
7. Διαχείριση θορύβου.
8. Διαχείριση της κυκλοφορίας.

3 Νομικές απαιτήσεις & απαιτήσεις ενδιαφερομένων

3.1 Νομικές απαιτήσεις

Οι περιβαλλοντικές πτυχές των δραστηριοτήτων των αερολιμένων διέπονται σε μεγάλο βαθμό από την εθνική νομοθεσία, η οποία είναι σύμφωνη με τις ευρωπαϊκές οδηγίες.

Οι εθνικοί κανονισμοί και τα πρότυπα χρησιμοποιούνται ως βάση για τον περιβαλλοντικό προγραμματισμό και τις επιδόσεις.

Η **FG**, τηρεί επίσης τις καθορισμένες Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές απαιτήσεις απόδοσης, δηλ. τα ισχύοντα πρότυπα απόδοσης της Alpha Bank σύμφωνα με την από 25.7.2016 Περιβαλλοντική & Κοινωνική

Πολιτική, τα πρότυπα απόδοσης του IFC, τις απαιτήσεις επιδόσεων που ορίζονται από την ETAA και την ΕΤΕπ. Οι περιβαλλοντικές οδηγίες κάθε τράπεζας είναι διαθέσιμες στο κοινό.

Προς τον σκοπό μιας υπεύθυνης και αειφόρου περιβαλλοντικής διαχείρισης, η **FG** θα προσπαθήσει να ανταποκριθεί ή να υπερβεί πρόσθετα αυτοεπιβαλλόμενα πρότυπα, συμπεριλαμβανομένης της υιοθέτησης ισχυόντων διεθνών κανονισμών. Οι ενοικιαστές στα αεροδρόμια της FG πρέπει επίσης να τηρούν τα ίδια πρότυπα.

Ελληνική νομοθεσία αριθ.	ΦΕΚ	Περιεχόμενο	Ευρωπαϊκή νομοθεσία
Γενικά			
N. 1650/1986	A 160	Για την προστασία του περιβάλλοντος (στην Ελλάδα)	
N. 4014/2011	A 209	Νέο πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων κ.λπ.	
ΚΥΑ 5825/2010	B 407	Κανονισμός ενεργειακής απόδοσης κτιρίων	Οδηγία 91/2002/ΕΚ & 31/2010/ΕΚ
Διαχείριση αποβλήτων			
N. 4042/2012	A 24	Ποινική προστασία του περιβάλλοντος στο θέμα της διαχείρισης αποβλήτων	Οδηγία (WFD) 2008/99/ΕΚ & 2008/98/ΕΚ
ΠΔ 82/2004	A 64	Διαχείριση χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων	
ΠΔ 109/2004	A 75	Διαχείριση μεταχειρισμένων ελαστικών οχημάτων	
ΚΥΑ 41624/2057/Ε103/2010	B 1625	Διαχείριση μπαταριών	
ΚΥΑ 23615/651/Δ103/2014	B 1184	Διαχείριση αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού & ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)	
ΚΥΑ 36259/1757/Ε103/2010	B 1312	Διαχείριση αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)	
ΚΥΑ 13588/725/1985	B 383	Μέτρα, όροι και περιορισμοί για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων	Οδηγία 91/156/ΕΚ
Περιβαλλοντικός θόρυβος & θόρυβος αεροσκαφών			
ΚΥΑ 211773/2012	B 1367	Περιβαλλοντικός θόρυβος & θόρυβος αεροσκαφών	Οδηγία (END) 2002/49/ΕΚ
ΚΥΑ 13586/724/2006	B 384	Περιβαλλοντικός θόρυβος	Οδηγία (END) 2002/59/ΕΚ

Ελληνική νομοθεσία αριθ.	ΦΕΚ	Περιεχόμενο	Ευρωπαϊκή νομοθεσία
ΠΔ 80/2004	A 63	Διαχείριση θορύβου σε αερολιμένες ΕΕ	Οδηγία 2002/30/ΕΚ
ΠΔ 1178/81	A 291	Μετρήσεις και έλεγχοι θορύβου αεροσκαφών	
Περιβαλλοντική ευθύνη			
ΠΔ 148/2009	A 190	Περιβαλλοντική ευθύνη για την πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών στο περιβάλλον	Οδηγία (ELD) 2004/35/ΕΚ
Ατμοσφαιρικοί ρυπαντές			
ΚΥΑ 14122/549/Ε.103/2011	B 488	Ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα	Οδηγία 2008/50/ΕΚ
ΚΥΑ 22306/1075/Δ103/2007	B 920	Τιμές-στόχοι και όρια εκτίμησης των συγκεντρώσεων αρσενικού, καδμίου, υδραργύρου, νικελίου και πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων στον ατμοσφαιρικό αέρα	Οδηγία 2004/107/ΕΚ
Διατήρηση της φύσης			
ΠΔ 67/81	A 23	Προστασία άγριας χλωρίδας και πανίδας	
N. 3937/2011		Διατήρηση της βιοποικιλότητας	
Αρχαιότητες και τοποθεσίες πολιτιστικού ενδιαφέροντος			
N. 3028/2002	A 153	Προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς	
Λύματα			
ΚΥΑ 145116/2001	B 354	Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υδατικών αποβλήτων και άλλες διατάξεις	
ΚΥΑ 191002/2013	B 428	Τροποποίηση της ΚΥΑ 145116/2011 που καταργεί τη σχετική άδεια	
ΥΠ Ε1β/221/65	B 138	Πρότυπα εκπομπών και όρια υδατικών αποβλήτων που απορρίπτονται σε ύδατα που προορίζονται για κολύμπι και κάθε άλλη χρήση εκτός από την κατανάλωση νερού, όπως έχει τροποποιηθεί από τις ΥΑ Γ4/1305/1974, Γ1/17831/1971, ΓΥΓ2/133551/2008	
Ηλεκτρομαγνητικά πεδία			
Απόφαση 661/2012	B 2529	Διαδικασίες για τη χορήγηση αδειών για χερσαίες κεραίες	

Πίνακας 1: Βασική περιβαλλοντική νομοθεσία.

3.2 Εγκεκριμένοι Περιβαλλοντικοί Όροι

Κάθε αεροδρόμιο λειτουργεί υπό Εγκεκριμένους Περιβαλλοντικούς Όρους που διασφαλίζουν την άριστη λειτουργία του αεροδρομίου όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος.

Οι όροι θέτουν όρια, κατευθυντήριες γραμμές και πρότυπα παρακολούθησης προσαρμοσμένα σε κάθε αεροδρόμιο χωριστά, καλύπτοντας κάθε περιβαλλοντική πτυχή.

A/A	Αεροδρόμιο	Εγκεκριμένοι Περιβαλλοντικοί Όροι
1	KGS	<ul style="list-style-type: none"> • 32649/04.11.1994 όπως έχει τροποποιηθεί και παραταθεί από τις: ○ 106589/08.08.2006 ○ 197968/03.05.2012

A/A	Αεροδρόμιο	Εγκεκριμένοι Περιβαλλοντικοί Όροι
2	JMK	<ul style="list-style-type: none"> • 32650/04.11.1994 όπως έχει τροποποιηθεί και παραταθεί από ΤΙΣ: ○ 103324/18.04.2006 ○ 175511/15.10.2014
3	MJT	<ul style="list-style-type: none"> • 81441/20.12.2002 όπως έχει τροποποιηθεί και παραταθεί από ΤΙΣ: ○ 23984/11.05.2016
4	RHO	<ul style="list-style-type: none"> • 32648/04.11.1994 όπως έχει τροποποιηθεί και παραταθεί από ΤΙΣ: ○ 100425/17.01.2006 ○ 23983/11.05.2016
5	SMI	<ul style="list-style-type: none"> • 106454/14.03.2000 όπως έχει τροποποιηθεί από τις: ○ 131852/27.10.2010
6	JTR	<ul style="list-style-type: none"> • 51227/25.10.2016
7	JSI	<ul style="list-style-type: none"> • 68597/24.06.1999 όπως έχει τροποποιηθεί και παραταθεί από ΤΙΣ: ○ 106193/11.07.2008 ○ 120306/11.01.2010

Πίνακας 2: Αποφάσεις Εγκεκριμένων Περιβαλλοντικών Όρων για τα 7 αεροδρόμια της Ομάδας Β.

3.3 Απαιτήσεις ενδιαφερομένων

Ως οργανισμός που στηρίζεται στην προσέγγιση της κοινότητας, εκτιμούμε τις σχέσεις που αναπτύσσουμε με τους επιχειρηματικούς μας συνεργάτες και τις γύρω κοινότητες.

Αυτή τη στιγμή υπάρχει συμμετοχή των ενδιαφερομένων, κάτι που προβλέπεται και για τα προσεχή στάδια υλοποίησης του σχεδίου. Πριν από την έναρξη των κατασκευαστικών δραστηριοτήτων, θα εκπονηθεί για κάθε αερολιμένα ένα Σχέδιο Συμμετοχής Ενδιαφερομένων (ΣΣΕ).

Το ΣΣΕ περιγράφει μια συστηματική προσέγγιση στη συμμετοχή ενδιαφερομένων που θα βοηθήσει τη **FG** να αναπτύξει και να διατηρήσει με την πάροδο του χρόνου μια επικοινωνιακή σχέση με τους ενδιαφερομένους καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου παραχώρησης.

Ρόλοι και ευθύνες

Ρόλος	Ευθύνη
Fraport Greece	<ul style="list-style-type: none"> • Συνολική ευθύνη για την εφαρμογή των περιβαλλοντικών απαιτήσεων που καθορίζονται από τη νομοθεσία και το Σχέδιο Περιβαλλοντικής και Κοινωνικής Διαχείρισης. • Έλεγχος της συμμόρφωσης εργολάβων, ενοικιαστών και άλλων φορέων των αερολιμένων με τις σχετικές περιβαλλοντικές υποχρεώσεις. • Αναθεώρηση και/ή έγκριση των σχεδίων περιβαλλοντικής διαχείρισης ενοικιαστών και φορέων του αεροδρομίου. • Προώθηση βέλτιστων πρακτικών περιβαλλοντικής διαχείρισης στους ενοικιαστές, τους φορείς εκμετάλλευσης και τους εργολάβους.
Ενοικιαστές & φορείς εκμετάλλευσης	<ul style="list-style-type: none"> • Υπεύθυνοι για την πρόληψη περιβαλλοντικών ζημιών. • Εκπλήρωση θεσμικών περιβαλλοντικών απαιτήσεων. • Διασφάλιση ύπαρξης κατάλληλων σχεδίων και/ή συστημάτων διαχείρισης περιβαλλοντικών κινδύνων που δημιουργούνται από τις δραστηριότητές τους.

Πίνακας 3: Ρόλοι και ευθύνες.

Κάθε σχέδιο θα περιέχει πληροφορίες σχετικά με τα ακόλουθα:

- συγκεκριμένες εργασίες που θα πραγματοποιηθούν σε κάθε αεροδρόμιο,
- τους ενδιαφερομένους που μπορεί να επηρεάζονται ή έχουν ενδιαφέροντα σε σχέση με τις εργασίες,
- χρονοδιάγραμμα για ενδεχόμενες δραστηριότητες διαβούλευσης,
- εργαλεία επικοινωνίας και
- λεπτομέρειες σχετικά με διαδικασία παραπόνων και επαφές και πληροφορίες για τοπικές επαφές.

Οι σχετικές κατηγορίες ενδιαφερομένων είναι:

- Τοπικός πληθυσμός
- Υπάλληλοι του αεροδρομίου
- Εκχωρητής, κυβέρνηση και δημόσιοι φορείς
- Μη κυβερνητικές οργανώσεις
- Επαγγελματικές ενώσεις
- Επιστημονικές οργανώσεις
- Μέσα ενημέρωσης
- Ευπαθείς ομάδες (που μπορεί να είναι άτομα με αναπηρία, πρόσφυγες, πολιτιστικές ή θρησκευτικές μειονότητες)
- Πελάτες και Οικονομικοί εταίροι
- Χρηματοοικονομικοί εταίροι

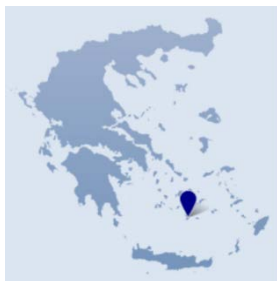
Γράφημα 1: Κατηγορίες ενδιαφερομένων.

4 Αεροδρόμια Ομάδας Β

4.1 Τοποθεσία και περιβάλλον αεροδρομίου

Σαντορίνη (JTR)

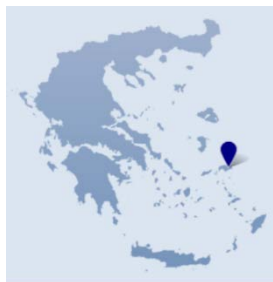
Εικόνα 1: Αερολιμένας JTR.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Σαντορίνης βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του νησιού της Σαντορίνης, πλησίον στον οικισμό Καμάρι, 6 χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα του νησιού Θήρα και 2,5 χιλιόμετρα ανατολικά της Μεσαριάς.

Το νησί της Σαντορίνης αποτελεί έναν από τους πλέον δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς της Ευρώπης.

Το αεροδρόμιο απέχει μόλις 1 χιλιόμετρο από την προστατευόμενη περιοχή Natura 2000 GR4220003 (SCI) «Νέα και Παλιά Καμένη – Προφήτης Ηλίας»

Σάμος (SMI)

Εικόνα 2: Αερολιμένας SMI.

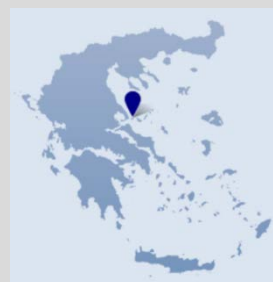
Ο Διεθνής Αερολιμένας Σάμου «Αρίσταρχος ο Σάμιος» βρίσκεται στην νοτιοανατολική πλευρά του νησιού της Σάμου, 3 χιλιόμετρα από το Πυθαγόρειο και 14 χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα του νησιού τη Σάμο, πρώην Βαθύ.

Το αεροδρόμιο έχει τόσο πολιτική όσο και στρατιωτική χρήση.

Πλησίον του αεροδρομίου δεν βρίσκονται προστατευόμενες περιοχές. Παρόλα αυτά, το νησί της Σάμου αποτελεί οικότοπο για το είδος «Χρυσό Τσακάλι» (*canis aureus*), το οποίο έχει κριθεί σαν προστατευόμενο από διατάξεις της

Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπροσθέτως, μια μικρή περιοχή στο νοτιοδυτικό όριο του αεροδρομίου βρίσκεται εντός του αρχαιολογικού χώρου «Ηραίων» (ΦΕΚ 209/AAP/2012), ενώ στο ανατολικό όριο του αεροδρομίου τμήμα βρίσκεται εντός του αρχαιολογικού χώρου «Πυθαγόρειο» (ΦΕΚ 598/B/1984).

Σκιάθος (JSI)

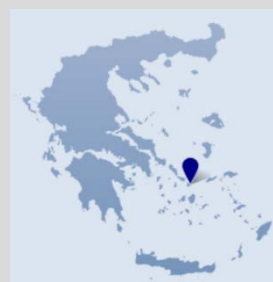
Εικόνα 3: Αερολιμένας JSI.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Σκιάθου «Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης» βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του νησιού της Σκιάθου, σε απόσταση 2 χιλιομέτρων από την ομώνυμη πρωτεύουσα του νησιού, Σκιάθο.

Το αεροδρόμιο είναι αποκλειστικά πολιτικής χρήσης.

Πλησίον του αεροδρομίου δεν βρίσκονται προστατευόμενες περιοχές Natura 2000. Ο αρχαιολογικός χώρος «Κεφάλαι» βρίσκεται δίπλα στο βόρειο όριο του αεροδρομίου.

Μύκονος (JMK)

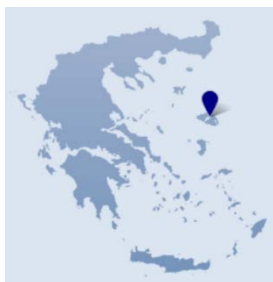
Εικόνα 4 Αερολιμένας JMK.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Μυκόνου βρίσκεται στη Μύκονο, περίπου 4 χιλιόμετρα ανατολικά της Χώρας Μυκόνου, σε μια απόσταση 10 λεπτών. Η Μύκονος είναι ένα από τα πιο τουριστικά νησιά της Ελλάδος.

Το αεροδρόμιο χρησιμοποιείται για εμπορικές πτήσεις και δεν έχει στρατιωτική χρήση.

Πλησίον του αεροδρομίου δεν εντοπίζονται προστατευόμενες περιοχές. Παρόλα αυτά το νησί στο σύνολό του είναι χαρακτηρισμένο σαν Τόπος Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΥΑ Γ/848/40, ΦΕΚ 329/Β/31-3-1980). Η υπουργική απόφαση δεν επιβάλλει περιορισμούς στην λειτουργία του αεροδρομίου.

Μυτιλήνη (MJT)

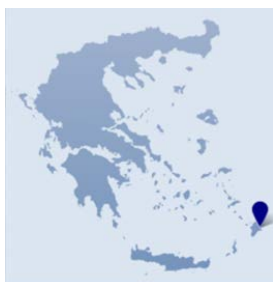
Εικόνα 5 Αερολιμένας MJT.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Μυτιλήνης «Οδυσσέας Ελύτης» βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα του νησιού της Λέσβου, του τρίτου μεγαλύτερου νησιού στην Ελλάδα.

Το αεροδρόμιο βρίσκεται περίπου 7 χιλιόμετρα από την πόλη της Μυτιλήνης και είναι παραθαλάσσιο. Ο τερματικός σταθμός και οι δύο χώροι στάθμευσης αεροσκαφών βρίσκονται ανάμεσα στην ακτή και τον διάδρομο προσγειώσεων - απογειώσεων.

Πλησίον του αεροδρομίου δεν εντοπίζονται προστατευόμενες περιοχές Natura 2000. Όλη η περιοχή του αεροδρομίου ανήκει στον Ανακηρυγμένο Αρχαιολογικό Χώρο «Αεροδρόμιο Μυτιλήνης» (ΦΕΚ 978/Β/1991).

Ρόδος (RHO)

Εικόνα 6 Αερολιμένας RHO.

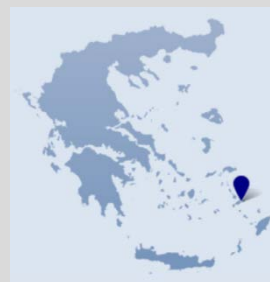
Ο Διεθνής Αερολιμένας Ρόδου «Διαγόρας» βρίσκεται στο νησί της Ρόδου Δωδεκανήσων.

Το αεροδρόμιο βρίσκεται σε απόσταση περίπου 14 χιλιομέτρων νοτιοδυτικά της ομώνυμης πρωτεύουσας του νησιού.

Το αεροδρόμιο έχει τόσο πολιτική όσο και στρατιωτική χρήση.

Πλησίον του αεροδρομίου δεν εντοπίζονται προστατευόμενες περιοχές Natura 2000. Το αεροδρόμιο βρίσκεται εντός των ορίων του Ανακηρυγμένου Αρχαιολογικού Χώρου «Αρχαιολογικός χώρος Ασωμάτων, Κρεμαστής, Παραδεισίου και αεροδρομίου Ρόδου» (ΦΕΚ 1979/Β/8-11-1999).

Κως (KGS)

Εικόνα 7 Αερολιμένας KGS.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Κω «Ιπποκράτης», βρίσκεται πλησίον του οικισμού της Αντιμάχειας στην περιοχή των Ηρακλειδών, στο νησί της Κω, περίπου 27 χιλιόμετρα από της πόλη της Κω.

Το νησί έχει πληθυσμό 30,000 κατοίκων και το αεροδρόμιο έχει περί τα 2,1 εκατομμύρια τουρίστες (2015) κυρίως από τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Το αεροδρόμιο δεν έχει στρατιωτική χρήση.

Ένα σημαντικό τμήμα στα νοτιοδυτικά του αεροδρομίου, βρίσκεται εντός των ορίων του Ανακηρυγμένου Αρχαιολογικού Χώρου «Αντιμάχεια» (ΦΕΚ 1387/Β/22-10-2001). Επιπροσθέτως, εντός του αεροδρομίου βρίσκεται ο Ιερός Ναός του Αγίου Χαραλάμπους. Πλησίον του αεροδρομίου δεν εντοπίζονται προστατευόμενες περιοχές περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.

5 Προγραμματίζοντας για το μέλλον

Η **FG** θα επενδύσει συνολικά μέχρι το 2021 τουλάχιστον €330 εκατ. σε υποδομές αεροδρομίων, ακολουθούμενα κατά τα επόμενα έτη από επενδύσεις σε δυναμικό συντήρησης και μεταφορικής ικανότητας.

Τα προωθούμενα έργα στην Ομάδα Β είναι:

- Ανακαίνιση 4 διαδρόμων, συγκεκριμένα εκείνων της Μυκόνου (JMK), της Μυτιλήνης (MJT), της Ρόδου (RHO) και της Σκιάθου (JSI).
- Νέος τερματικός σταθμός στη Μυτιλήνη (MJT).
- Ανακαίνιση και επέκταση του τερματικού σταθμού σε 5 αεροδρόμια: Κω (KGS), Σαντορίνη (JTR), Σάμο (SMI), Μύκονο (JMK) και Σκιάθο (JSI).
- Αναδιαμόρφωση τερματικών σταθμών σε 1 αεροδρόμιο: Ρόδος (RHO).

5.1 Μελλοντικά έργα

Σαντορίνη (JTR)

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Επέκταση και ανακαίνιση υφιστάμενου τερματικού σταθμού (τ.σ.).
ΔΠΣ	Νέος σταθμός Διάσωσης και Πυρόσβεσης (ΔΠΣ) στην ίδια τοποθεσία.
Παροχές Κοινής ωφέλειας (Κ.Ω.)	Εγκατάσταση νέου αντλητικού σταθμού και σύνδεση αγωγού λυμάτων με την Δημόσια Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων.
Λοιπά	Νέα περιοχή συλλογής απορριμμάτων. Νέα περιοχή στάθμευσης Εξοπλισμού Επίγειας Εξυπηρέτησης.

Εικόνα 8: Μελλοντική άποψη αερολιμένα JTR.

Σάμος (SMI)

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Επέκταση υφιστάμενου τ.σ.
ΔΠΣ	Νέος σταθμός Διάσωσης και Πυρόσβεσης (ΔΠΣ).
Δρόμοι & χώροι στάθμευσης	Αναδιαμόρφωση των εσωτερικών δρόμων και των υπαρχόντων χώρων στάθμευσης.
Λοιπά	Νέα περιοχή συλλογής απορριμμάτων Νέα περιοχή στάθμευσης Εξοπλισμού Επίγειας Εξυπηρέτησης.

Εικόνα 9 Μελλοντική άποψη αερολιμένα SMI.

Σκιάθος (JSI)

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Ανακαίνιση & αναδιαμόρφωση του υπάρχοντος
ΔΠΣ	Νέος σταθμός ΔΠΣ σχεδόν στην ίδια τοποθεσία
Δρόμοι & χώροι στάθμευσης	Αναδιαμόρφωση των εσωτερικών δρόμων και των υπαρχόντων χώρων στάθμευσης.
Λοιπά	Αλλαγή στην τοποθεσία των γραφείων των παρόχων καυσίμων. Νέα περιοχή στάθμευσης Εξοπλισμού Επίγειας Εξυπηρέτησης.

Εικόνα 10 Μελλοντική άποψη αερολιμένα JSI.

Μύκονος (JMK)

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Ανακαίνιση & αναδιαμόρφωση του υπάρχοντος
ΔΠΣ	Νέος σταθμός ΔΠΣ σε νέα τοποθεσία
Δρόμοι & χώροι στάθμευσης	Αναδιαμόρφωση των εσωτερικών δρόμων και των υπαρχόντων χώρων στάθμευσης. Νέος κυκλικός κόμβος εισόδου στο αεροδρόμιο.
Λοιπά	Επέκταση περιοχής στάθμευσης Εξοπλισμού Επίγειας Εξυπηρέτησης. Αλλαγή στην τοποθεσία των γραφείων των παρόχων καυσίμων.

Εικόνα 11 Μελλοντική άποψη αερολιμένα JMK.

Ομάδα Β – 1^η Ετήσια Έκθεση Περιβαλλοντικής Στρατηγικής**Μυτιλήνη (MJT)**

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Νέος τερματικός σταθμός σε νέα θέση
ΔΠΣ	Νέος σταθμός ΔΠΣ σε νέα τοποθεσία
Δρόμοι & χώροι στάθμευσης	Νέες θέσεις στάθμευσης και αναδιαμόρφωση της κυκλοφορίας
Παροχές Κ.Ω.	Νέα ΕΕΛ
Λοιπά	Νέα περιοχή συλλογής απορριμμάτων. Νέα περιοχή στάθμευσης Εξοπλισμού Επίγειας Εξυπηρέτησης. Νέα τοποθεσία για την Αερολέσχη.

Εικόνα 12 Μελλοντική άποψη αερολιμένα MJT.

Ρόδος (RHO)

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Επέκταση του υπάρχοντος τερματικού σταθμού
ΔΠΣ	Νέος σταθμός ΔΠΣ σε νέα τοποθεσία
Δρόμοι & χώροι στάθμευσης	Αναδιαμόρφωση των υπαρχόντων χώρων στάθμευσης και αναδιαμόρφωση της κυκλοφορίας
Λοιπά	Νέα περιοχή συλλογής απορριμμάτων. Νέα περιοχή στάθμευσης Εξοπλισμού Επίγειας Εξυπηρέτησης.

Εικόνα 13 Μελλοντική άποψη αερολιμένα RHO.

Κως (KGS)

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Επέκταση και ανακαίνιση υφιστάμενου σταθμού (τ.σ.).
ΔΠΣ	Νέος σταθμός ΔΠΣ σε νέα τοποθεσία.
Χώρος στάθμευσης αεροσκαφών	Επέκταση
Δρόμοι & χώροι στάθμευσης	Αναδιαμόρφωση των εσωτερικών δρόμων και των υπαρχόντων χώρων στάθμευσης και δημιουργία νέων χώρων στάθμευσης.
Παροχές Κ.Ω.	Εγκατάσταση νέας ΕΕΛ σε νέα τοποθεσία
Λοιπά	Νέα περιοχή συλλογής απορριμμάτων. Νέα περιοχή στάθμευσης Εξοπλισμού Επίγειας Εξυπηρέτησης.

Εικόνα 14 Μελλοντική άποψη αερολιμένα KGS.

5.2 Επιτεύγματα

Έως τώρα έχουν υποβληθεί Master Plans και για τα 7 αεροδρόμια. Κάθε Master Plan καθορίζει ένα τελικό συνολικό πλάνο που θα αξιοποιεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις δυνατότητες του χώρου του αεροδρομίου και θα βελτιστοποιεί τη χρήση της υπάρχουσας υποδομής ώστε να ενδείκνυται καλύτερα για τον αναμενόμενο όγκο και χαρακτηριστικά της κυκλοφορίας κατά τα επόμενα 20 χρόνια.

Για κάθε αερολιμένα έχουν υποβληθεί στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας Φάκελοι Τροποποίησης των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων. Οι φάκελοι περιείχαν μελέτες αξιολόγησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων που περιγράφουν τα Επικείμενα Έργα, αξιολογούν τις πιθανές

περιβαλλοντικές επιπτώσεις και προτείνουν μέτρα αντιμετώπισης.

Για την αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης του περιβάλλοντος και της υπάρχουσας ρύπανσης πραγματοποιήθηκε για κάθε αεροδρόμιο μια βασική περιβαλλοντική έρευνα. Η έρευνα κατέγραψε

- Ρύπανση του εδάφους.
- Ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων.
- Διάθεση αποβλήτων.

Βασική περιβαλλοντική έρευνα για εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων για την αξιολόγηση και παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) που βρίσκονται στην Κω (KGS), Μυτιλήνη (MJT) και Ρόδο (RHO). Προτείνονται βελτιώσεις για τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις προκειμένου να αναβαθμιστούν. Τα έργα συντήρησης και αναβάθμισης των ΕΕΛ είναι υψηλής προτεραιότητας για την FG.

Περιβαλλοντική έκθεση θορύβου για την περίοδο αιχμής του 2016 σε κάθε αερολιμένα, η οποία περιελάμβανε επιτόπιες μετρήσεις και συλλογή δεδομένων. Τα δεδομένα αξιολογήθηκαν, υπολογίστηκαν ισοθρουβικές καμπύλες και παρουσιάστηκαν οι μελλοντικές τάσεις θορύβου.

Σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο υλοποιήθηκε για κάθε αεροδρόμιο ένα ενδιάμεσο Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Ατμόσφαιρας και του Θορύβου και συμπεριλήφθηκε ως Παράρτημα στις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Το ενδιάμεσο πρόγραμμα πρότείνει ένα ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου που μπορεί να αντικαταστήσει τις υπάρχουσες απαιτήσεις των υφιστάμενων περιβαλλοντικών όρων.

Μελέτη προσαρμοστικότητας στην κλιματική αλλαγή προκειμένου να προσδιοριστούν οι κίνδυνοι και οι ευκαιρίες που σχετίζονται με το κλίμα και να διασφαλιστεί ότι εντοπίζονται έγκαιρα και τίθενται υπό αποτελεσματική διαχείριση, με ενσωμάτωση των ευρημάτων αυτής της μελέτης στα Master Plans των αεροδρομίων.

Βασική εκτίμηση αμιάντου προκειμένου να ταυτοποιηθούν οι σημερινές συνθήκες όσον αφορά την παρουσία αμιαντούχων υλικών στην υπάρχουσα υποδομή των κτιρίων των αερολιμένων. Σε κάθε αερολιμένα ταυτοποιήθηκαν όλα τα αμιαντούχα υλικά και χαρακτηρίστηκαν ως χαμηλού, μεσαίου ή υψηλού κινδύνου. Για τη διαχείριση αυτών των υλικών προτάθηκαν δράσεις ανάκτησης και θα

απομακρυνθούν στο πλαίσιο Επικείμενων Έργων.

5.3 Τι θα μπορούσε να συμβεί στο περιβάλλον

- i. Φυσικό περιβάλλον - Όλα τα προτεινόμενα έργα βρίσκονται εντός των υφιστάμενων ορίων κάθε αερολιμένα. Κατά την κατασκευή των προτεινόμενων έργων δεν αναμένονται σημαντικά ζητήματα από τη σκόνη.
- ii. Υπόστρωμα και έδαφος – Κατά τη διάρκεια των περισσότερων κατασκευαστικών δραστηριοτήτων στις οποίες συμμετέχουν βαριά μηχανήματα, θα παρουσιάζεται εν γένει συμπύκνωση του εδάφους, ιδίως όταν το έδαφος είναι υγρό.
 Η κύρια επίπτωση κατά τις κατασκευαστικές εργασίες θα προκύψει κατά τις εκσκαφές για τα έργα επέκτασης. Αναμένεται ότι η μορφολογία και τα χαρακτηριστικά της επιφάνειας της γύρω περιοχής δεν θα υποστούν σημαντικές επιπτώσεις κατά την κατασκευή των προτεινόμενων έργων.
- iii. Υδάτινοι πόροι – Πιθανές πηγές ρύπανσης των υδάτων είναι η απορροή των όμβριων υδάτων του εργοταξίου ή άλλες απορροές και ενδεχόμενη τυχαία διαρροή λαδιών ή καυσίμων. Η κατανάλωση νερού για κατασκευαστικούς σκοπούς δεν θεωρείται σημαντική. Όσον αφορά τα αστικά λύματα, τα εκτιμώμενα φορτία από το εργοτάξιο δεν αναμένεται να επιβαρύνουν σημαντικά την περιοχή κάθε αεροδρομίου.
- iv. Τοπίο & οπτική ευεξία - Κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα υπάρξουν επιπτώσεις στο τοπίο και στην οπτική ευεξία, αλλά αυτές δεν θεωρούνται σημαντικές και θα είναι βραχυπρόθεσμες και εντελώς αναστρέψιμες. Σημειώνεται ότι τα προτεινόμενα έργα έχουν σχεδιαστεί ώστε να είναι συνεπή και να ενισχύουν την αισθητική της περιοχής.
- v. Ακουστικό περιβάλλον – Οι προτεινόμενες εργασίες είναι πιθανό να έχουν ως αποτέλεσμα κάποια τοπική ηχορύπανση από τις κατασκευαστικές δραστηριότητες και τα μηχανήματα. Δεν αναμένεται κάποιος σημαντικός αντίκτυπος (θόρυβος ή δονήσεις) στις οικίες από εκρήξεις και σφυροκοπήματα, καθώς η πλειονότητα αυτών των δραστηριοτήτων θα λάβει χώρα εντός των τερματικών σταθμών.
- vi. Στερεά απόβλητα / Τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα – Όσον αφορά τα απόβλητα

που θα δημιουργούνται κατά τις εργασίες, οι εκτιμώμενες ποσότητες δεν θα επηρεάσουν τις υπάρχουσες μεθόδους διαχείρισης.

- vii. Κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον - Από την κατασκευή των προτεινόμενων έργων αναμένονται να προκύψουν ευκαιρίες και οφέλη για το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον. Εκτιμάται ότι κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα δημιουργηθεί σημαντικός αριθμός θέσεων απασχόλησης.
- viii. Πολιτιστική κληρονομιά – Πιθανές τοποθεσίες εντός του αποτυπώματος του Έργου θα διερευνηθούν περαιτέρω πριν από τις κατασκευές. Οποιαδήποτε ευρήματα θα εξεταστούν σε συνεργασία με τις Τοπικές Αρχαιολογικές Αρχές.

5.4 Επικείμενες δράσεις

Ενέργειες σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος

1. Σχέδια παρακολούθησης

Θα εφαρμοστούν πλάνα παρακολούθησης για κάθε μία από τις ακόλουθες περιβαλλοντικές πτυχές:

- αέρας (συμπ/μένων εκπομπών CO₂),
- θόρυβος,
- νερό και
- έδαφος.

Η συχνότητα παρακολούθησης θα ρυθμίζεται σύμφωνα με τους αντίστοιχους Περιβαλλοντικούς Όρους.

2. Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων

Η **FG** βρίσκεται ήδη στη διαδικασία δημιουργίας ενός πιλοτικού σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων για το αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί αργότερα ως οδηγός για την εφαρμογή ΣΔΑ για τα υπόλοιπα αεροδρόμια.

3. Ανακύκλωση επικίνδυνων αποβλήτων

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία για τη διαχείριση και ανακύκλωση των αποβλήτων, η **FG** υπογράφει συμβάσεις με Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης για τη διαχείριση της ανακύκλωσης επικίνδυνων αποβλήτων, όπως:

- Χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια,
- Παλαιά ελαστικά
- Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός
- Στήλες και συσσωρευτές.

4. Σχέδιο διαχείρισης άγριας ζωής

5. Παρακολούθηση αερίων του θερμοκηπίου (Green House Gases)

6 Αειφόρος ανάπτυξη

6.1 Επισκόπηση και αντικείμενα – Σχέδιο περιβαλλοντικής και κοινωνικής διαχείρισης

Αντικείμενα της εταιρίας:

Αντικείμενο της **FG** είναι η ασφαλής και αποτελεσματική διαχείριση των 7 ελληνικών περιφερειακών αεροδρομίων της Ρόδου (RHO), Κω (KGS), Σαντορίνης (JTR), Μυκόνου (JMK), Μυτιλήνης (MJT), Σάμου (SMI) και Σκιάθου (JSI).

Η **FG** παρέχει την υποδομή και τις απαραίτητες υπηρεσίες για την υποδοχή, διευθέτηση και εξυπηρέτηση αεροπλάνων, επιβατών, αποσκευών, εμπορευμάτων και ταχυδρομείου σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές και την ισχύουσα νομοθεσία.

Η **FG** στοχεύει να δημιουργήσει μια ευχάριστη ταξιδιωτική εμπειρία για τους πελάτες της, δημιουργώντας νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες για τους παραχωρησιούχους και τους παρόχους υπηρεσιών, καθώς και να καταστήσει τα αεροδρόμιά μας ελκυστικούς και φιλικούς προς το περιβάλλον προορισμούς για τους επιβάτες, ταξιδιωτικούς πράκτορες και αεροπορικές εταιρείες στην περιοχή.

Στην **FG** βελτιώνουμε συνεχώς την ποιότητα των υπηρεσιών, την παραγωγικότητα και τις περιβαλλοντικές μας επιδόσεις με σκοπό τη μακροπρόθεσμη διατήρηση της θέσης μας στην αγορά.

Στην **FG** διασφαλίζουμε ότι:

- Θα κοινοποιούμε την περιβαλλοντική μας πολιτική σε όλους τους εργαζομένους και τα άτομα που εργάζονται για λογαριασμό μας.
- Θα κοινοποιούμε αυτή την πολιτική και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων μας στους Μετόχους μας και σε τυχόν εμπλεκόμενα Δεύτερα ή Τρίτα μέρη, και στο κοινό.
- Θα διατηρούμε και θα βελτιώνουμε συνεχώς την περιβαλλοντική μας πολιτική και Σύστημα Διαχείρισης.
- Θα θέτουμε και θα αναθεωρούμε τους σκοπούς και τους στόχους μας για το Περιβάλλον (μαζί με αυτούς της Ποιότητας και της Υγείας και Ασφάλειας).
- Η περιβαλλοντική πολιτική της εταιρείας θα αναθεωρείται σε ετήσια βάση.

Απαιτήσεις

Η **FG**, κατά τη σύνταξη δικών της σχετικών εγγράφων, ενσωματώνει κατά περίπτωση πολιτικές της Fraport AG, καθιερωμένες διαδικασίες καθώς και συστήματα διαχείρισης.

Η **FG** εφαρμόζει ένα σχέδιο περιβαλλοντικής διαχείρισης επαρκές για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων και θεμάτων που σχετίζονται με κάθε έργο αερολιμένα.

Μέσω των Master Plans των αερολιμένων, η **FG** ελαχιστοποίησε την ανάγκη για απόκτηση γης και μετρίασε ή εξάλειψε οποιαδήποτε υποβάθμιση ή διαταραχή των χαρακτηριστικών του τοπίου, διαταραχή οικοτόπων άγριας ζωής ή αλλοίωση κτιρίων και μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η **FG**, μέσω προώθησης αειφόρου ανάπτυξης των αεροπορικών ταξιδιών, θα ωφελήσει τις τοπικές κοινότητες ενισχύοντας την περιφερειακή οικονομική δραστηριότητα και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Το έργο θα δώσει ώθηση στη δημιουργία αειφόρων τοπικών συνθηκών εργασίας και σε προσλήψεις, τόσο από τη **FG** όσο και από τους επιχειρηματικούς εταίρους.

Το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης συμμορφώνεται με όλα τα διατάγματα, θεσμικές διατάξεις και κανονισμούς των ελληνικών κρατικών υπηρεσιών και τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, όπως απαιτείται από επιχειρήσεις όπως η δική μας.

Ο εργολάβος, που έχει εγκριθεί από τη **FG** και το Δημόσιο σύμφωνα με τη Σύμβαση Παραχώρησης και τη σχετική Σύμβαση Μελέτης-Κατασκευής (Εργολάβος), καθώς και οι χειριστές καυσίμων στους αερολιμένες κατέχουν πιστοποίηση ISO14001 ή ισοδύναμη.

Οι απαιτήσεις της σύμβασης του Εργολάβου ορίζουν ότι πρέπει να εκπονήσει και να εφαρμόσει ένα συγκεκριμένο Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης για τη Φάση Κατασκευής (CEMP).

6.2 Η περιβαλλοντική διάσταση όπως ενσωματώνεται στον σχεδιασμό και τα σχέδια

Οι ενοικιαστές, οι εργολάβοι και οι φορείς εκμετάλλευσης στα αεροδρόμια υποχρεούνται να εξασφαλίζουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών για τη διαχείριση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους από την κατανάλωση πόρων. Οι ενοικιαστές ενθαρρύνονται να εξοικονομούν ενέργεια μέσω του KENAK, του «Κανονισμού για την Ενεργειακή Απόδοση» του Ελληνικού Κράτους και των τεχνικών οδηγιών του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας εφαρμόζοντας τις σε όλα τα νέα

και εκτενώς ανακαινιζόμενα κτίρια των αεροδρομίων. Κατά τη διάρκεια ελέγχων, στους ενοικιαστές γίνονται συστάσεις για μεθόδους μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας και πόρων και της δημιουργίας αποβλήτων.

Η **FG** θα επιθεωρεί όλες τις δραστηριότητες του αεροδρομίου, των ενοικιαστών, των εργολάβων και των φορέων εκμετάλλευσης. Όταν παρατηρείται υπερβολική κατανάλωση πόρων, οι φορείς εκμετάλλευσης υποχρεούνται να θέτουν υπό παρακολούθηση και να μειώνουν την εν λόγω κατανάλωση.

Ενέργεια

Η εξοικονόμηση ενέργειας όπως έχει ήδη ενσωματωθεί στο σχέδιο θα επιτευχθεί μέσω:

- Ελαχιστοποίησης της χρήσης του θερματικού σταθμού κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου απομονώνοντας μη αναγκαία τμήματα των κτιρίων με ελάχιστη χρήση.
- Προστασίας του κτιρίου από εξωτερικές δυσμενείς συνθήκες, βελτιώνοντας τις προδιαγραφές μόνωσης κελύφους, τα τζάμια ηλιακής προστασίας και/ή την εξωτερική σκίαση.
- Χρήσης του φυσικού φωτός, όπου είναι δυνατόν.
- Χρήσης υψηλής απόδοσης εξοπλισμού για κρύο και ζεστό νερό.
- Ρυθμιζόμενης κατανάλωσης ενέργειας ανάλογα με τη ζήτηση φορτίου (συστήματα μεταβλητής ροής).
- Συστημάτων ανάκτησης ενέργειας στις κεντρικές κλιματιστικές μονάδες (AHU) και μεθόδων ελεύθερης και νυχτερινής ψύξης.
- Εγκατάστασης αρμονικών φίλτρων ενεργού ισχύος.
- Προώθησης χρήσης φωτιστικών χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας και αυτοματοποιημένων ελέγχων φωτισμού.
- Συστήματος Διαχείρισης Ενέργειας για παρακολούθηση της κατανάλωσης ενέργειας, προσδιορισμό τάσεων και δεδομένων συσχετισμού και εισαγωγή αποτελεσματικών σχετικών ελέγχων.
- Έκθεσης ενεργειακού ισοζυγίου ως παραδοτέο του σχεδίου που θα αποτελέσει τη βασική γραμμή για την εκπόνηση του Συστήματος Διαχείρισης Ενέργειας.
- Προσδιορισμού υψηλού επιπέδου δυνατοτήτων ανανεώσιμης ενέργειας (π.χ. γεωθερμικές εφαρμογές HVAC).

Εξοικονόμηση και ποιότητα νερού

- Σχέδια αποστράγγισης σε όλη την έκταση και παρακολούθησης λυμάτων, κατά περίπτωση.
- Διαμόρφωση πρασίνου με μεθόδους *χερίscare* και ανεκτικά σε ξηρασία είδη.
- Παρακολούθηση κατανάλωσης νερού.
- Πρόγραμμα πρόληψης της ρύπανσης των όμβριων υδάτων για όλες τις νέες κατασκευές.
- Παγίδες/διαχείριση κηλίδων, διαχωριστές ελαίων και κλειστά συστήματα παροχής καυσίμων όπως προβλέπεται στους περιβαλλοντικούς όρους.
- Ανακαίνιση υφιστάμενων μονάδων επεξεργασίας λυμάτων.

Πόροι (διαχείριση υλικών και αποβλήτων)

Τα υλικά θα επιλέγονται έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν την προσέγγισή μας της αειφορίας με βάση, όπου είναι δυνατόν, τα ακόλουθα κριτήρια:

- Επαναχρησιμοποίηση επιτόπου κτιριακών & κατάλληλων υλικών εκσκαφής
- Μελλοντική χρήση αποπαγωτικών υλικών χαμηλού δείκτη BOD.
- Χρήση μη τοξικών προϊόντων κατά επιβλαβών ζώων.
- Ενθάρρυνση της χρήσης δομικών υλικών και εσωτερικών φινιρισμάτων υψηλής ανακυκλωσιμότητας και χρωμάτων χαμηλών εκπομπών VOC.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Ανάπτυξη στρατηγικής διαχείρισης άνθρακα και σχετικών σχεδίων διαχείρισης για τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα των αερολιμένων.	Σε εξέλιξη – εντός του 1^{ου} έτους εργασιών
Ανασκόπηση της διαχείρισης αποβλήτων και εντοπισμός τρόπων μείωσης των αποβλήτων και εκτροπής τους από χώρους υγειονομικής ταφής.	Σε εξέλιξη – εντός του 1^{ου} έτους εργασιών
Ενσωμάτωση μέτρων αποδοτικότητας χρήσης πόρων για νέες εξελίξεις. Εφαρμογή συστήματος ενεργειακής διαχείρισης	Σε εξέλιξη – Με την ολοκλήρωση Επικείμενων Έργων
Διασφάλιση ότι τα CEMP ενσωματώνουν μέτρα για την ελαχιστοποίηση της άντλησης φυσικών πόρων και τη μεγιστοποίηση της εκτροπής των αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής κατά τη φάση των κατασκευών.	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων

Πίνακας 4: Στόχοι για την αειφόρο ανάπτυξη.

7 Διαχείριση του εδάφους

7.1 Επισκόπηση

Στόχος της **FG** είναι η προστασία του εδάφους από τις δραστηριότητες των αεροδρομίων και η κατάλληλη διαχείριση και/ή αποκατάσταση οποιωνδήποτε μολυσμένων χώρων.

Η πλειονότητα των μολυσμένων χώρων συνδέεται με ιστορικές δραστηριότητες εντός και εκτός κάθε αεροδρομίου, συμπεριλαμβανομένων κηλίδων υδρογονανθράκων, δραστηριοτήτων υγειονομικής ταφής και συστατικών αφρών πυρόσβεσης.

Ορισμένες δραστηριότητες που μπορεί να επηρεάσουν το έδαφος είναι:

- Κατασκευές και χωματουργικές εργασίες.
- Συντήρηση εδαφών συμπεριλαμβανομένης της απομάκρυνσης βλάστησης και της καταπολέμησης των ζιζανίων.
- Αποθήκευση, χειρισμός, χρήση και απόρριψη επικίνδυνων υλικών.
- Ανεφοδιασμός αεροσκαφών, πλύσιμο οχημάτων και αεροσκαφών.
- Συντήρηση αεροσκαφών, οχημάτων, μηχανικών εγκαταστάσεων και ηλεκτρικού εξοπλισμού.
- Χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων.
- Υποδομή διαχείρισης αποβλήτων, αποθήκευση και διάθεση.
- Κατεδάφιση κτιρίων που περιέχουν επικίνδυνα υλικά.
- Χρήση της περιβάλλουσας γης.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν:

- Ρύπανση από κηλίδες, διαρροές, διήθηση ή υπολειμματική απορροή από περιοχές σκληρού στρώματος.
- Μετανάστευση της υπάρχουσας ρύπανσης από την αρχική πηγή μέσω φυσικών οδών ή διαταραχών κατά τις κατασκευαστικές εργασίες.
- Διάβρωση.

7.2 Σχέδιο δράσεων διαχείρισης του εδάφους

Η **FG** θα επιθεωρεί τακτικά τις δραστηριότητες των αεροδρομίων, των ενοικιαστών, των εργολάβων και των φορέων εκμετάλλευσης. Σε περίπτωση ρύπανσης του εδάφους ή των υπογείων υδάτων που προκαλείται από τις εργασίες τους, οι φορείς εκμετάλλευσης στα αεροδρόμια θα υποχρεούνται να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθηση, τη διαχείριση ή την αποκατάσταση της ρύπανσης (υποχρέωση που επιβάλλεται από τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους).

Σύμφωνα με το άρθρο 13.4. της σύμβασης παραχώρησης, η **FG** θα επιδιώξει να αποκαταστήσει τυχόν εντοπισμένη προϋπάρχουσα ρύπανση εντός των χώρων παραχώρησης.

Στις ενέργειες για τη διαχείριση πιθανών επιπτώσεων στα εδάφη περιλαμβάνονται:

- Περιοδικές εκστρατείες μέτρησης για την αξιολόγηση της ρύπανσης του εδάφους και έρευνες των μολυσμένων τόπων.
- Απορρύπανση των μολυσμένων ζωνών και αποκατάσταση του εδάφους.
- Δραστηριότητες που ενδέχεται να ρυπάνουν το έδαφος ή τα υπόγεια ύδατα θα υπόκεινται σε αξιολόγηση κινδύνων για ενημέρωση των κατάλληλων διαδικασιών διαχείρισης.

Τα CEMP για τα σχετικά κατασκευαστικά έργα πραγματοποιούνται πιθανές επιπτώσεις στο έδαφος, συμπεριλαμβανομένων μέτρων διαχείρισης μολυσμένων εδαφών.

Ενοικιαστές, εργολάβοι και φορείς εκμετάλλευσης απαιτείται να διασφαλίζουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών για τη διαχείριση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Αποκατάσταση οποιωνδήποτε εντοπισμένων προϋπαρχουσών μολυσμένων περιοχών	Μέχρι το 2021 (ολοκλήρωση Επικείμενων Έργων)
Επαναχρησιμοποίηση προϊόντων εκσκαφής και κατεδάφισης	Σε επικείμενες και μελλοντικές εργασίες
Εξασφάλιση ότι τα CEMP ενσωματώνουν μέτρα για την ελαχιστοποίηση των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων στο έδαφος που συνδέονται με κατασκευαστικές δραστηριότητες.	Σε εξέλιξη - Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων

Πίνακας 5: Στόχοι για τη διαχείριση του εδάφους.

7.3 Επιτεύγματα (όσον αφορά τη διατήρηση του εδάφους)

Ήδη από το 2016, πραγματοποιήθηκε μια **Βασική Περιβαλλοντική Έρευνα** για τον εντοπισμό προϋπαρχουσών μολυσμένων περιοχών.

Σε όλα τα αεροδρόμια της **FG**, εξειδικευμένο προσωπικό πραγματοποίησε επιτόπιες επισκέψεις για καταγραφή της υφιστάμενης ρύπανσης. Σε κάθε αεροδρόμιο ανασκάφθηκαν αρκετά χαντάκια για να εξεταστεί τόσο η επιφανειακή όσο και η υποεπιφανειακή ρύπανση του εδάφους.

Τα έργα χωρίστηκαν σε δύο φάσεις ως εξής:

Φάση I

- Συλλογή και ανάλυση όλων των διαθέσιμων βασικών δεδομένων.
- Επιτόπια επίσκεψη και επιθεώρηση δραστηριοποιούμενων εταιρειών.
- Ανίχνευση περιοχών για τις οποίες ανέκυπταν περιβαλλοντικές ανησυχίες.

Η αξιολόγηση των συλλεγέντων βιβλιογραφικών και πεδίου δεδομένων ολοκληρώθηκε με ένα πρόγραμμα ειδικής δειγματοληψίας και ανάλυσης εδάφους/υπεδάφους και υπόγειων υδάτων για την επόμενη φάση έρευνας (έρευνα Περιβαλλοντικής Φάσης II).

Φάση II

- Ορισμός των συνθηκών εδάφους στις επιλεγμένες περιοχές περιβαλλοντικής ανησυχίας στο χώρο του αεροδρομίου.
- Αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου που απορρέει από πιθανή

ρύπανση υπεδάφους για τον συγκεκριμένο χώρο.

- Πρόταση για τις απαραίτητες ενέργειες για την προστασία του εδάφους.

Κάθε έρευνα κατέληξε σε πρόταση διορθωτικών ενεργειών για τα εντοπισμένα μολυσμένα εδάφη (μολυσμένη ακόρεστη ζώνη, ειδικά με λάδια και πετρέλαια). Αυτές οι ενέργειες περιλαμβάνουν την εφαρμογή των ακόλουθων μεθόδων:

- Άντληση εδαφικού αέρα.
- Επιτόπου βιοαερισμό (bioventing).
- Απομάκρυνση του μολυσμένου εδάφους με εκσκαφή.

8 Επιφανειακά και υπόγεια ύδατα

8.1 Επισκόπηση

Στόχος της **FG** είναι η προστασία των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων από τις δραστηριότητες των αεροδρομίων και η κατάλληλη διαχείριση ή αποκατάσταση οποιωνδήποτε μολυσμένων θέσεων.

Όλα τα αεροδρόμια της Ομάδας Β είναι κοντά σε παράκτιες περιοχές με τυπικά χαρακτηριστικά παράκτιου περιβάλλοντος. Όντας κοντά στη θάλασσα, τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα είναι, από πλευράς στάθμης και ποιότητας, επιδεκτικά μεταβολών στην ποιότητα και την ποσότητα επηρεαζόμενα από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας, τις παλίρροιες και τις πλημμύρες.

Επιπλέον, ορισμένες δραστηριότητες που μπορεί να επηρεάσουν την ποιότητα του νερού είναι:

- Αλλαγές στο δίκτυο αποστράγγισης, με αποτέλεσμα αυξημένες ταχύτητες ροής ή μειωμένη ικανότητα απορρόφησης νερού πλημμυρών.
- Ανάπτυξη που δημιουργεί αυξημένες αδιάβροχες περιοχές και αυξημένη απορροή.
- Κατασκευές, χωματοουργικές εργασίες και απομάκρυνση βλάστησης.
- Καταπολέμηση ζιζανίων και επιβλαβών ζώων.
- Ανεφοδιασμός αεροσκαφών.
- Ανεφοδιασμός εξοπλισμού.
- Καθαρισμός οχημάτων και αεροσκαφών.
- Συντήρηση αεροσκαφών, οχημάτων και εξοπλισμού.
- Συλλογή, αποθήκευση, χειρισμός, χρήση και διάθεση επικίνδυνων υλικών.
- Υποδομή διαχείρισης αποβλήτων και αποθήκευση.
- Χρήση ανάντη εκτάσεων.
- Γνωστοί και ενδεχομένως μολυσμένοι τόποι.
- Πιθανή δυσλειτουργία αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν:

- Ρύπανση από κηλίδες, διαρροές ή διήθηση σε υποδομή απορροής ομβρίων.

- Διαταραχή γνωστών και ενδεχομένως μολυσμένων θέσεων.
- Αλλαγές στο ανάντη ή κατόντη καθεστώς κατακλύσεων και πιθανή διαταραχή τοπικών γεωτρήσεων.
- Αυξημένες ταχύτητες ροής, που οδηγούν σε διάβρωση.
- Δημιουργία ενδαιτημάτων αναπαραγωγής κουνουπιών με κινδύνους για τη δημόσια υγεία.
- Προσέλκυση ή εξάπλωση επιβλαβών ζώων και ζιζανίων.
- Πιθανή διαταραχή της τοπικής πανίδας και χλωρίδας.

8.2 Σχέδιο διαχείρισης υδάτων

Η **FG** θα αναπτύξει αποτελεσματικές διαδικασίες διαχείρισης υδάτων με στόχο την εξάλειψη οποιωνδήποτε δυνητικών διαταραχών στο επιφανειακό και υπόγειο περιβάλλον.

Η ποιότητα των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων θα παρακολουθείται στους διάφορους τόπους από πλευράς φυσικοχημικών παραμέτρων μέσω:

- γεωτρήσεων παρακολούθησης και
- δειγμάτων επιφανειακών υδάτων στα αεροδρόμια.

Όλες οι χημικές αναλύσεις θα διεξάγονται σε αδειοδοτημένα και πιστοποιημένα εργαστήρια.

Η ελληνική νομοθεσία δεν καθορίζει κάποιες παραμέτρους παρακολούθησης για την ποιότητα των όμβριων υδάτων. Ωστόσο, οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι αναφέρονται στην ποιότητα των ομβρίων και επιβάλλουν προληπτικά μέτρα. Τέτοια μέτρα είναι:

- συστήματα αποστράγγισης (κανάλια, χαντάκια και δίκτυα αγωγών),
- διαχωριστές λαδιού και
- αμμοπαγίδες.

για να διασφαλίζεται ότι το σύνολο των ομβρίων είναι ελεύθερα από λάδια ή άλλους ρύπους.

Στα μέτρα για τη διαχείριση δυνητικών επιπτώσεων στην ποιότητα των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων περιλαμβάνονται:

- Εφαρμογή σχετικών περιβαλλοντικών όρων για κάθε αεροδρόμιο.
- Διαδικασίες αντιμετώπισης κηλίδων και αναφοράς.

- Διαδικασίες χειρισμού απορριμμάτων.
- Διαδικασίες απομάκρυνσης βλάστησης και καταπολέμησης ζιζανίων και επιβλαβών ζώων.
- Εγκατάσταση και συντήρηση συσκευών επεξεργασίας ομβρίων (διαχωριστές λαδιών και αμμοπαγίδες).
- Έλεγχοι ενοικιαστών και κατασκευών με επιθεωρήσεις ρουτίνας.
- Ενσωμάτωση υφιστάμενων πληροφοριών για τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα κατά τον προγραμματισμό των νέων αναπτυξιακών έργων (επικείμενες εργασίες).
- Υποδομή αποχέτευσης σχεδιασμένη και διαμορφωμένη για την πρόληψη

δυναμικών επιπτώσεων από πλημμύρες.

- Εκπόνηση CEMP για σχετικά κατασκευαστικά έργα για την αντιμετώπιση δυναμικών επιπτώσεων στα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα.

Η **FG** θα επιθεωρεί τακτικά τις δραστηριότητες του αεροδρομίου, των ενοικιαστών, των εργολάβων και των φορέων εκμετάλλευσης. Όταν υπάρχει ρύπανση του νερού ή επιπτώσεις στο δίκτυο αποχέτευσης που προκαλούνται από τις εργασίες τους, οι φορείς εκμετάλλευσης θα υποχρεώνονται να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθηση, διαχείριση ή αποκατάσταση των επιπτώσεων

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Εγκατάσταση υποδομής προστασίας ποιότητας ομβρίων υδάτων (διαχωριστές ελαίων, αμμοπαγίδες), κατά περίπτωση	Μέχρι το 2021 (ολοκλήρωση Επικείμενων Έργων)
Διαδικασίες διαχείρισης υδάτων.	Σε εξέλιξη – εντός του 1^{ου} έτους εργασιών
Εξασφάλιση ότι τα CEMP ενσωματώνουν μέτρα για την ελαχιστοποίηση δυναμικών δυσμενών επιπτώσεων στα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα που συνδέονται με κατασκευαστικές δραστηριότητες.	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων

Πίνακας 6 Στόχοι για τη διαχείριση των υδάτων.

8.3 Επιτεύγματα

Ήδη από το 2016, μια [Βασική Περιβαλλοντική Έρευνα](#) εντόπισε όλες τις μολυσμένες περιοχές.

Και στα 7 αεροδρόμια, εξειδικευμένο προσωπικό πραγματοποίησε επιτόπιες επισκέψεις για να καταγράψει την υπάρχουσα ρύπανση. Σε κάθε αεροδρόμιο πραγματοποιήθηκαν αρκετές γεωτρήσεις για να εξεταστεί η μόλυνση τόσο των επιφανειακών όσο και των υπόγειων υδάτων.

Τα έργα χωρίστηκαν σε δύο φάσεις με τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Φάση I

- Συλλογή και ανάλυση όλων των διαθέσιμων βασικών δεδομένων (δείγματα επιφανειακών και υπόγειων υδάτων).
- Επιτόπια επίσκεψη και επιθεώρηση των δραστηριοποιούμενων εταιρειών
- Ανίχνευση περιοχών που εμπνέουν περιβαλλοντικές ανησυχίες
- Απογραφή υδατικών συστημάτων και υπόγειων υδάτων

Η αξιολόγηση των συλλεγμένων βιβλιογραφικών και πεδίου δεδομένων ολοκληρώθηκε με ένα πρόγραμμα ειδικής δειγματοληψίας και ανάλυσης υπόγειων υδάτων για την επόμενη φάση έρευνας (έρευνα Περιβαλλοντικής Φάσης II).

Φάση II

- Ορισμός των συνθηκών υπόγειων υδάτων στις επιλεγμένες περιοχές περιβαλλοντικής σημασίας στο χώρο του αεροδρομίου.
- Αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου που προκύπτει από δυναμική μόλυνση των υπόγειων υδάτων για τον συγκεκριμένο τόπο.
- Πρόταση για τις απαραίτητες ενέργειες για την προστασία των υπογείων υδάτων.

Κάθε έρευνα κατέληξε σε πρόταση διορθωτικών ενεργειών για τη μόλυνση των υπόγειων υδάτων, ειδικά για τη μείωση των συγκεντρώσεων πετρελαϊκών και χλωριωμένων υδρογονανθράκων, όπως:

- Τεχνική άντλησης και επεξεργασίας. Τεχνική ενεργού κοκκώδους άνθρακα

(GAC) και αερισμού για την απομάκρυνση οργανικών ρύπων στα ύδατα.

- Σύστημα παρακολούθησης υπόγειων υδάτων, που περιλαμβάνει δειγματοληψία και ανάλυση των υπογείων υδάτων δύο φορές το χρόνο, μία την περίοδο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου και μία την περίοδο Μαρτίου-Απριλίου.

9 Βιοποικιλότητα

9.1 Επισκόπηση

Η **FG** αποδίδει μεγάλη σημασία στην προστασία των οικοσυστημάτων και σχεδιάζει:

- να διαχειριστεί κατάλληλα τις αξίες της βιοποικιλότητας στο σύνολο του δικτύου των 7 αεροδρομίων της.
- να μειώσει τις δυσμενείς επιπτώσεις στα επιφανειακά (λίμνες, λιμνοθάλασσες και θάλασσα) και υπόγεια ύδατα από τις δραστηριότητες των αεροδρομίων.
- να προστατεύσει και να ενισχύει τις οικολογικές αξίες προστατευόμενων περιοχών.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η πλειονότητα των αεροδρομίων, η Σάμος (SMI), βρίσκονται μέσα ή κοντά σε προστατευόμενες περιοχές με μεγάλη οικολογική αξία.

Διαχείριση κινδύνων από την άγρια ζωή

Η παρουσία ορισμένων ειδών άγριας ζωής (μεγάλα πτηνά, αλεπούδες, λύκοι κλπ.) στα αεροδρόμια μπορεί να θέσει σε σημαντικό κίνδυνο την ασφάλεια των αεροσκαφών.

Η **FG** καθιερώνει ένα Πρόγραμμα Διαχείρισης Πουλιών και Άγριας Ζωής για την προληπτική διαχείριση του κινδύνου πρόσκρουσης πτηνών και εν γένει άγριων ζώων.

Στο πλαίσιο του προγράμματος, η διαχείριση ενδιαιτημάτων στοχεύει στο να περιορίζεται η προσέλκυση μεγάλων πτηνών ή ειδών που ταξιδεύουν σε σμήνη. Στο πρόγραμμα χρησιμοποιείται ενεργός διασπορά των κινδύνων από τα πτηνά και τα άγρια ζώα.

Η διαχείριση της άγριας ζωής λαμβάνει υπόψη τις ακόλουθες αρχές:

- Μη θανατηφόρες τεχνικές διαχείρισης των πτηνών με χρήση της μεθόδου της βιοακουστικής για τη διασπορά των πτηνών, μέθοδος που στηρίζεται στον εκφοβισμό των πτηνών (με φορητά συστήματα και συστήματα εγκατεστημένα σε οχήματα).
- Τεχνικές διαχείρισης και διαμόρφωσης τοπίου ενδιαιτημάτων που μειώνουν την ελκυστικότητά τους για τα πουλιά.
- Παρακολούθηση και μετακίνηση των πτηνών μακριά από τα αεροσκάφη.

- Συνεργασία με ΜΚΟ όπως το Αρχιπέλαγος, ο Αρχέλων, το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, κλπ.

Η **FG** διαχειρίζεται τη βιοποικιλότητα στα αεροδρόμια και εργάζεται για να μειώσει τον δυνητικό αντίκτυπο των δραστηριοτήτων της στη βιοποικιλότητα της γύρω περιοχής.

Ορισμένες δραστηριότητες που ενδέχεται να επηρεάσουν τη βιοποικιλότητα σε κάθε αεροδρόμιο είναι:

- Δραστηριότητες συντήρησης εδαφών, συμπεριλαμβανομένης της εκκαθάρισης και κοπής βλάστησης.
- Καταπολέμηση ζιζανίων και επιβλαβών ζώων.
- Διαδικασίες ελέγχου επικίνδυνων ζώων.
- Κινήσεις οχημάτων ή αεροσκαφών.
- Κατασκευές και κατεδαφίσεις.

Οι δραστηριότητες μπορεί να προκαλέσουν:

- Μειωμένη φυσική βιοποικιλότητα
- Εισαγωγή και εξάπλωση ειδών ζιζανίων και επιβλαβών ζώων.
- Κατακερματισμό οικοτόπων από εκκαθαρίσεις που συνδέονται με νέα αναπτυξιακά έργα.
- Υποβάθμιση οικοτόπων βοσκής ή αναπαραγωγής.
- Άμεση βλάβη στην πανίδα από συγκρούσεις οχημάτων ή αεροσκαφών ή διαδικασίες αντιμετώπισης κινδύνων από την άγρια πανίδα.
- Απώλεια ιθαγενών ειδών από δραστηριότητες διαχείρισης ζιζανίων, επιβλαβών ζώων και πυρκαγιών

9.2 Σχέδιο δράσεων διαχείρισης της βιοποικιλότητας

Δράσεις που μπορούν να προστατεύσουν τις αξίες της βιοποικιλότητας είναι:

- Διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων άγριας ζωής και εκπαίδευση.
- Κοπή γρασιδιού και δέντρων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους σύμφωνα με τους σχετικούς Περιβαλλοντικούς Όρους.

- Παρακολούθηση σημαντικών ειδών, ιδίως στη Σάμο για την προστασία του προστατευόμενου, από ευρωπαϊκές διατάξεις, είδους «Χρυσό Τσακάλι».
- Διαδικασίες διαμόρφωσης τοπίου και κατευθυντήριες γραμμές με έμφαση στη χρήση τοπικών, ενδημικών ειδών
- Ελεγχόμενος ψεκασμός με χρήση βιολογικών παρασιτοκτόνων (ειδικά για υπερπληθυσμό ειδών όπως τα κουνούπια).

- Σύνταξη CEMP για σχετικά έργα κατασκευών για την αντιμετώπιση πιθανών επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα.

Οι ενοικιαστές, οι εργολάβοι και οι φορείς εκμετάλλευσης υποχρεούνται να διασφαλίσουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών για τη διαχείριση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Σχέδιο διαχείρισης της άγριας ζωής που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση της βιοποικιλότητας (επίπτωση προσκρούσεων πτηνών σε περιοχές ιδιαίτερας προσφερόμενες για ευαίσθητα είδη πτηνών) για κάθε συγκεκριμένο τόπο.	Σε εξέλιξη – εντός του 1 ^{ου} έτους εργασιών
Εξασφάλιση ότι τα CEMP ενσωματώνουν μέτρα για τη μείωση των πιθανών δυσμενών επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα που συνδέονται με κατασκευαστικές δραστηριότητες και εξάλειψη κινδύνων που συνδέονται με χωροκατακτητικά είδη	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων

Πίνακας 7 Στόχοι για τη βιοποικιλότητα

9.3 Επιτεύγματα

Η **FG** έχει ήδη υποβάλει στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Ασφάλειας Αεροπορίας (EASA), ένα γενικό [Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Άγριας Ζωής](#) που θα εφαρμόσει σε όλα τα αεροδρόμια. Το σχέδιο ενσωματώνει όλους τους προαναφερθέντες στόχους και δράσεις.

Η FG σε συνεργασία με το «Αρχιπέλαγος», τη Μη Κυβερνητική Οργάνωση που είναι ενεργή στην προστασία του οικοτόπου του Χρυσού Τσακαλιού (*canis aureus*), εξετάζει τις παραμέτρους της ασφαλούς μετεγκατάστασης των τσακαλιών που εντοπίστηκαν εντός των ορίων του αεροδρομίου.

Η Αρχιπέλαγος πραγματοποίησε μια προκαταρκτική έρευνα για να εκτιμήσει τα πιθανά σημεία εισόδου των τσακαλιών στο αεροδρόμιο, καθώς επίσης να εντοπίσει την τον συνολικό πληθυσμό εντός των ορίων του αεροδρομίου, προκειμένου να ενισχύσει διορθωτικές ενέργειες για την απομάκρυνσή τους.

Πιο συγκεκριμένα, τοποθετήθηκαν τέσσερις (4) κάμερες υπέρυθρων σε δύο τοποθεσίες εντός των ορίων του αεροδρομίου. Τσακάλια εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια της νύχτας και

προσδιορίστηκε το σημείο εισόδου τους στο αεροδρόμιο. Η Αρχιπέλαγος θα συνεχίσει να παρακολουθεί την περιοχή του αεροδρομίου, ώστε να συλλέξει δεδομένα και στη συνέχεια θα προτείνει μέτρα και ενέργειες για την μετεγκατάσταση των τσακαλιών.

Εικόνα 15 Χρυσό Τσακάλι (Πηγή: www.archipelagos.gr)

Εικόνα 16 Χρυσό Τσακάλι εντός του αεροδρομίου της Σάμου (Μάιος 2017, Αρχιπέλαγος και FG).

10 Πολιτιστική

10.1 Επισκόπηση

Η αειφόρος και με σεβασμό διαχείριση των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς θα επιτευχθεί με:

- Ανάπτυξη και διατήρηση λεπτομερών γνώσεων όσον αφορά τα μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς εντός και πλησίον των περιοχών παραχώρησης της **FG**.
- Εντοπισμό των μνημείων αυτών εγκαίρως πριν την έναρξη της αναπτυξιακής διαδικασίας, έτσι ώστε τα εν λόγω μνημεία να μπορούν να ληφθούν υπόψη, να παρακαμφθούν και να προστατευτούν,
- Ανάπτυξη και υποβολή αιτήσεων βάσει της σχετικής νομοθεσίας, σε διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη, σχετικά με τις επιπτώσεις σε αυτά τα μνημεία όταν αυτό δεν μπορεί να αποφευχθεί.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή διαδικασιών για την κατάλληλη διαχείριση μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς κάνοντας χρήση των κατευθυντήριων αρχών της αποφυγής, της προστασίας και του μετριασμού.
- Εξασφάλιση συμμόρφωσης με τη σχετική νομοθεσία, τις σχετικές νόμιμες εγκρίσεις και τις διατάξεις της σύμβασης παραχώρησης.
- Εκπαίδευση του προσωπικού της **FG** όσον αφορά μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς εντός και πλησίον των περιοχών παραχώρησης της **FG** και τις κατάλληλες δράσεις όταν υπάρχουν επιπτώσεις στα εν λόγω μνημεία.

Η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς από την **FG** θα ακολουθεί τις διαδικασίες που ορίζονται στη Σύμβαση Παραχώρησης, με εφαρμογή των ακόλουθων πρακτικών:

- Δοκιμαστικές εκσκαφές για να εντοπιστεί αν υπάρχουν αρχαιότητες.
- Παρακολούθηση των κραδασμών, όπου είναι απαραίτητο.
- Διατήρηση της υπάρχουσας κτιριακής δομής, του περιβλήματος και των εσωτερικών μη δομικών στοιχείων τυχόν ιστορικού κτιρίου ή κτιρίου χαρακτηριστικού μιας ιστορικής συνοικίας.

Ορισμένα από τα αεροδρόμια της Ομάδας Α βρίσκονται κοντά σε σημαντικά μνημεία

κληρονομιά

πολιτιστικής κληρονομιάς (π.χ. ανακηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι, εκκλησίες, μοναστήρια, τοποθεσίες σημαντικής αισθητικής αξίας κλπ.), όπως περιγράφονται στο κεφάλαιο 4.1.

Δραστηριότητες που ενδέχεται να επηρεάσουν την πολιτιστική κληρονομιά στα αεροδρόμια είναι οποιεσδήποτε δραστηριότητες εδαφικής διαταραχής που ενδέχεται να βλάψουν γνωστό ή άγνωστο μνημείο κληρονομιάς. Σε αυτές μπορεί να περιλαμβάνονται:

- Δραστηριότητες συντήρησης εδαφών, συμπεριλαμβανομένης της εκκαθάρισης και κοπής βλάστησης.
- Κατασκευές και κατεδαφίσεις.

10.2 Σχέδιο διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς

Ένα βασικό μέτρο για τη διαχείριση μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς στα αεροδρόμια θα είναι η συνεχής εφαρμογή του ολοκληρωμένου Σχεδίου Διαχείρισης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΣΔΠΚ), που περιλαμβάνει:

- Εκπαίδευση συνειδητοποίησης του προσωπικού και των εργολάβων στο θέμα της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Σύνταξη και εφαρμογή ειδικών κατά έργο ΣΔΠΚ για έργα που επηρεάζουν μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Τακτικές επιθεωρήσεις τόπων πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Συνεχής σύνδεση με τους τοπικούς ενδιαφερόμενους.
- Διενέργεια κατά τη διάρκεια εργασιών κατασκευής, εφόσον απαιτείται, αρχαιολογικών τομών σε συνεργασία με Αρχαιολογικές Αρχές.
- CEMP συντασσόμενα για σχετικά έργα κατασκευής που πραγματοποιούνται την αντιμετώπιση πιθανών επιπτώσεων στην πολιτιστική κληρονομιά και διαδικασία τυχαίας ανεύρεσης (Chance Finds).

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Έγκαιρη ταυτοποίηση και λεπτομερής κατανόηση μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς που κείτονται εντός προτεινόμενων περιοχών ανάπτυξης, έτσι ώστε να μπορούν να ληφθούν υπόψη καταλλήλως	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων
Συντονισμός με το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού για την ανάπτυξη διαδικασίας πολιτιστικής κληρονομιάς εταιρικού επιπέδου συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας chance finds (σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 15 της ΣΠ).	Κατά τη διάρκεια των Επικείμενων Έργων
Ανάπτυξη ειδικών κατά τόπο σχεδίων πολιτιστικής διαχείρισης σε συνεργασία με τις ελληνικές αρχές και εξασφάλιση της εφαρμογής τους από τους εργολάβους.	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων
Ανάπτυξη διαδικασίας Chance Finds	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων
Ανάπτυξη και διατήρηση βάσης δεδομένων πολιτιστικής κληρονομιάς εντός και πλησίον των περιοχών παραχώρησης της FG	Σε εξέλιξη - εντός του 1 ^{ου} έτους εργασιών
Αύξηση της ευαισθητοποίησης του προσωπικού της FG και των ενοικιαστών στα αεροδρόμια σχετικά με τα διάφορα πολιτιστικά μνημεία εντός των περιοχών παραχώρησης της FG, τη σημασία αυτών των μνημείων και τη διαδικασία προστασίας αυτών των μνημείων	Σε εξέλιξη - εντός του 1 ^{ου} έτους εργασιών
Εξασφάλιση ότι τα CEMP ενσωματώνουν μέτρα για τη μείωση πιθανών δυσμενών επιπτώσεων στην πολιτιστική κληρονομιά που συνδέονται με τις κατασκευαστικές δραστηριότητες.	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων

Πίνακας 8 Στόχοι για πολιτιστική κληρονομιά.

10.3 Επιτεύγματα

Για κάθε αεροδρόμιο της FG, έχει ήδη δημιουργηθεί ένας [κατάλογος με σχετικούς τόπους πολιτιστικής κληρονομιάς](#).

Ο κατάλογος ήταν τμήμα του σχεδίου δράσης για την πολιτιστική κληρονομιά που εφαρμόστηκε από την FG και περιλαμβάνει τα ακόλουθα (κατά περίπτωση) ανά αεροδρόμιο:

- Αρχαιολογικούς χώρους και σχετικές ζώνες προστασίας τους,
- Σημεία ενδιαφέροντος σε σχέση με τις πολιτιστικές και πνευματικές πεποιθήσεις,
- Τεχνουργήματα και ερείπια σημαντικών δομών,
- Τοποθεσίες εξαιρετικής ομορφιάς και παραδοσιακούς οικισμούς και

- Αρχιτεκτονικά ορόσημα και κτίσματα ιδιαίτερης ωραιότητας και/ή σπουδαιότητας.

11 Ποιότητα του αέρα

11.1 Επισκόπηση

Η **FG** διαχειρίζεται τις λειτουργίες των αεροδρομίων κατά τρόπο που αποτρέπει εκπομπές στην ατμόσφαιρα που προκαλούν ενόχληση ή βλάβη στους γείτονες.

Ορισμένες δραστηριότητες που παράγουν εκπομπές στην ατμόσφαιρα είναι:

- Λειτουργίες εδάφους αεροσκαφών, συμπεριλαμβανομένου του ανεφοδιασμού.
- Λειτουργίες οχημάτων και εξοπλισμού.
- Χρήση κλιματιστικών, αντλιών και γεννητριών.
- Γενική συντήρηση αεροσκαφών, συμπεριλαμβανομένων εργασιών βαφής με ψεκασμό και απομάκρυνσης χρωμάτων, δραστηριοτήτων συνεργείων και εργασιών καθαρισμού με χρήση οργανικών διαλυτών.
- Χρήση μονάδων ισχύος εδάφους και βοηθητικών μονάδων ισχύος.
- Συντήρηση εδαφών, συμπεριλαμβανομένης της απομάκρυνσης βλάστησης και καταπολέμησης των ζιζανίων.
- Κατασκευές και κατεδαφίσεις.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν:

- Εκπομπές στην ατμόσφαιρα, συμπεριλαμβανομένων αερίων του θερμοκηπίου και ενδεχομένως ουσιών που καταστρέφουν το όζον.
- Μειωμένη ορατότητα (κυρίως λόγω σκόνης ή καπνού).
- Όχληση ή προβλήματα υγείας στο κοινό.
- Δυσάρεστες ή ενοχλητικές οσμές (π.χ. οσμές καυσίμων).

11.2 Δράσεις προστασίας

Στα μέτρα για τη διαχείριση των πιθανών επιπτώσεων στην ποιότητα του αέρα περιλαμβάνονται:

- Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και επαγωγές.

- Σχέδιο παρακολούθησης και εφαρμογή των μέτρων που επιβάλλονται από τους Περιβαλλοντικούς Όρους. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει τύπο και συχνότητα των υπό παρακολούθηση παραμέτρων και του εξοπλισμού παρακολούθησης. Τα συγκεντρούμενα δεδομένα θα αξιολογούνται, θα υπολογίζονται τα ισότιμες καμπύλες ατμοσφαιρικών ρύπων και θα παρουσιάζονται οι μελλοντικές τάσεις. Σε περίπτωση υπέρβασης ορίων, θα λαμβάνονται σχετικά μέτρα.
- Κατάλληλη συλλογή και διάθεση ουσιών από κλιματιστικές μονάδες που καταστρέφουν το όζον.
- Συντήρηση οχημάτων και εξοπλισμού σύμφωνα με τα καθορισμένα πρότυπα.
- CEMP για σχετικά κατασκευαστικά έργα που πραγματοποιούνται πιθανές τοπικές επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων ελέγχου της σκόνης.

Η **FG** προγραμματίζει επίσης τη σταδιακή αντικατάσταση κλιματιστικών μονάδων σε τερματικούς σταθμούς που χρησιμοποιούν επιβλαβείς ουσίες για το όζον.

Ενοικιαστές, εργολάβοι και φορείς εκμετάλλευσης υποχρεούνται να διασφαλίσουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών για τη διαχείριση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών κινδύνων ποιότητας του αέρα που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους.

Η **FG** θα επιθεωρεί τακτικά τις δραστηριότητες του αερολιμένα καθώς και των ενοικιαστών και εργολάβων. Σε περίπτωση μη ανεκτών εκπομπών αερίων που προκαλούνται από τις δραστηριότητές τους, οι φορείς εκμετάλλευσης θα υποχρεούνται να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθηση, διαχείριση ή αποκατάσταση των επιπτώσεων.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Εξασφάλιση κατάλληλου σέρβις και συντήρησης του εξοπλισμού.	Σε εξέλιξη – Καθ' όλη την περίοδο παραχώρησης
Σχέδιο παρακολούθησης του αέρα για όλα τα αεροδρόμια.	Ενδιάμεσο σχέδιο παρακολούθησης σε εξέλιξη- 2018
Εξασφάλιση ότι τα CEMP ενσωματώνουν μέτρα για τη μείωση πιθανών δυσμενών επιπτώσεων στην τοπική και περιφερειακή ποιότητα του αέρα που συνδέονται με τις κατασκευαστικές δραστηριότητες.	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων

Πίνακας 9 Στόχοι για την ποιότητα του αέρα.

11.3 Επιτεύγματα

Η **FG** έχει ήδη σχεδιάσει [Μελέτη Παρακολούθησης για την Ποιότητα του Αέρα](#) σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Το Σχέδιο υποβλήθηκε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ως παράρτημα των μελετών αξιολόγησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στους Φακέλους Τροποποίησης των Περιβαλλοντικών Όρων.

Επιπροσθέτως, στις προαναφερθείσες μελέτες παρουσιάστηκε μια μοντελοποίηση της ποιότητας του αέρα που απεικονίζει την αναμενόμενη ποιότητα του αέρα σε συνάρτηση με τις προβλέψεις για την επιβατική κίνηση κατά τα επόμενα χρόνια.

12 Θόρυβος

12.1 Επισκόπηση

Οι απαιτήσεις θορύβου έχουν εφαρμογή στον θόρυβο που σχετίζεται με τις δραστηριότητες εδάφους των αερολιμένων και τις διαδικασίες προσγείωσης και απογείωσης αεροσκαφών, καθώς και με τη λειτουργία ή το ρελαντί των κινητήρων των αεροσκαφών στις πίστες.

Οι περί τον αερολιμένα αποδέκτες του θορύβου που μπορεί να επηρεαστούν είναι κατά κύριο λόγο οι πέριξ ή γειτονικές σε ορισμένες περιπτώσεις αστικές περιοχές και η τοπική πανίδα.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών συντήρησης και των επικείμενων εργασιών, θα υπάρξει προσεκτική διαχείριση του θορύβου ώστε να μειωθούν οι επιπτώσεις εκτός του χώρου.

Η **FG** θα διαχειρίζεται το θόρυβο κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν προκαλεί ενοχλήσεις ούτε επηρεάζει δυσμενώς τους γειτονικούς αποδέκτες. Δραστηριότητες που μπορεί να δημιουργήσουν θόρυβο μπορεί να είναι:

- Διαδικασίες προσγείωσης και απογείωσης αεροσκαφών.
- Λειτουργία κινητήρων αεροσκαφών στο έδαφος και στο ρελαντί στις πίστες.
- Δραστηριότητες συντήρησης και δοκιμών αεροσκαφών.
- Σταθερός και κινητός εξοπλισμός.
- Γενικές δραστηριότητες συντήρησης αεροδρομίων και υποδομών.
- Κυκλοφορία στο εσωτερικό οδικό δίκτυο.
- Δραστηριότητες ενοικιαστών και φορέων εκμετάλλευσης.
- Εργασίες κατασκευής και κατεδάφισης (μόνο προσωρινές για τη διάρκεια υλοποίησης των Επικείμενων Έργων).

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν:

- Όχληση στους φορείς εκμετάλλευσης και την κοινότητα.
- Διαταραχές στη συμπεριφορά φωλιάσματος και αναπαραγωγής της τοπικής πανίδας.

12.2 Σχέδιο διαχείρισης θορύβου

Η **FG** προγραμματίζει να εκπονήσει ένα σχέδιο διαχείρισης θορύβου κατά τη διάρκεια της περιόδου λειτουργίας, για κάθε αερολιμένα.

Σχέδιο παρακολούθησης και εφαρμογή των μέτρων που επιβάλλονται από τους Περιβαλλοντικούς Όρους. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει τον τύπο και τη συχνότητα των υπό παρακολούθηση παραμέτρων και του εξοπλισμού παρακολούθησης. Τα συγκεντρωμένα δεδομένα θα αξιολογούνται, θα υπολογίζονται ισοθρουβικές καμπύλες και θα παρουσιάζονται οι μελλοντικές τάσεις θορύβου. Σε περίπτωση υπέρβασης ορίων, θα λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα.

Στα μέτρα για τη διαχείριση των πιθανών επιπτώσεων από τις εκπομπές θορύβου περιλαμβάνονται:

- Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και επαγωγές.
- Καταγραφή, διερεύνηση και παρακολούθηση των ερευνών θορύβου.
- Εφαρμογή επιχειρησιακών διαδικασιών για δραστηριότητες πρόκλησης θορύβου.
- Εφαρμογή μέτρων ελέγχου θορύβων μέσω CEMPs ως πρότυπο.
- Έλεγχοι ενοικιαστών και κατασκευών.
- Πολιτική λειτουργίας των κινητήρων των αεροσκαφών επί του εδάφους και αναθεώρηση της πολιτικής σε απόκριση επιχειρησιακών θεμάτων του αερολιμένα και αναπληροφόρησης από τους ενοικιαστές
- Τακτικό σέρβις και συντήρηση οχημάτων και εξοπλισμού.

Η **FG** θα επιθεωρεί τακτικά τις δραστηριότητες του αερολιμένα, των ενοικιαστών, των εργολάβων και των φορέων εκμετάλλευσης. Οι ενοικιαστές, οι εργολάβοι και οι φορείς εκμετάλλευσης θα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών για τη διαχείριση ειδικών σχετικών με τον θόρυβο περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Σχέδιο παρακολούθησης θορύβου και εφαρμογή του.	Ενδιάμεσο σχέδιο παρακολούθησης σε εξέλιξη - 2018
Έγκαιρη διερεύνηση τυχόν αναφερόμενης ανεπιθύμητης δημιουργίας θορύβου	Όταν απαιτείται
Εξασφάλιση ότι όλα τα CEMP ενσωματώνουν μέτρα ελαχιστοποίησης δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων του θορύβου που σχετίζονται με κατασκευαστικές δραστηριότητες.	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων

Πίνακας 10 Στόχοι για τον θόρυβο.

12.3 Επιτεύγματα

Η **FG** έχει ήδη υλοποιήσει μια **Περιβαλλοντική Έκθεση Θορύβου** για την περίοδο αιχμής του 2016 σε κάθε αερολιμένα, η οποία περιελάμβανε επιτόπιες μετρήσεις και συλλογή δεδομένων. Τα δεδομένα αξιολογήθηκαν, υπολογίστηκαν οι ισοθρουβικές καμπύλες και παρουσιάστηκαν οι μελλοντικές τάσεις θορύβου.

Επιπροσθέτως, η **FG** έχει ήδη σχεδιάσει **Μελέτη Παρακολούθησης για την Ποιότητα του Αέρα** σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Το Σχέδιο υποβλήθηκε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ως παράρτημα των μελετών αξιολόγησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στους Φακέλους Τροποποίησης των Περιβαλλοντικών Όρων.

Επιπλέον, στις προαναφερθείσες μελέτες παρουσιάστηκε μια μοντελοποίηση θορύβου που παρουσιάζει τα αναμενόμενα επίπεδα θορύβου σε συνάρτηση με την προβλεπόμενη επιβατική κίνηση για τα επόμενα χρόνια.

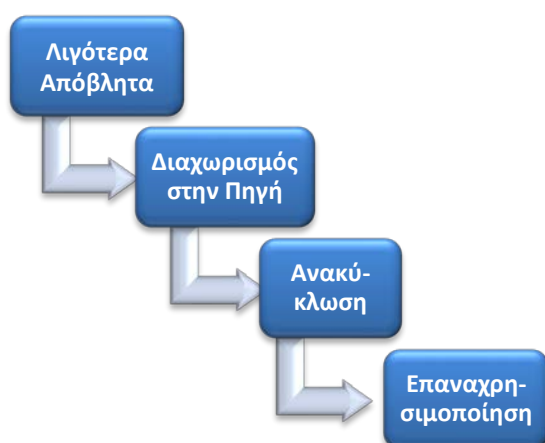
13 Διαχείριση αποβλήτων

13.1 Επισκόπηση

Η **FG** θα διασφαλίσει ότι η αποθήκευση, ο χειρισμός και η χρήση αποβλήτων (επικίνδυνων και μη) πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τα πρότυπα και τον κρατικό σχεδιασμό για τη διαχείριση αποβλήτων.

Κύριος στόχος είναι να παράγονται λιγότερα απόβλητα όπου είναι δυνατόν. Θα προωθηθεί ο διαχωρισμός των αποβλήτων στην πηγή για όλο το προσωπικό και τους ενοικιαστές.

Η ανακύκλωση και η επαναχρησιμοποίηση έχουν εξαιρετική σπουδαιότητα για την FG και θα εφαρμοστούν καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου λειτουργίας, συμπεριλαμβανομένων των κατασκευαστικών έργων.

Γράφημα 2: Βασικοί στόχοι της FG όσον αφορά τη διαχείριση αποβλήτων

Οι λειτουργίες του αεροδρομίου παράγουν αναπόφευκτα στερεά απόβλητα σε καθημερινή βάση από διάφορες πηγές στις οποίες περιλαμβάνονται το προσωπικό, οι επιβάτες, οι ενοικιαστές και οι χειριστές. Επίσης, χρησιμοποιούνται διάφορα επικίνδυνα υλικά όπως λιπαντικά και ορυκτέλαια, ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές, ελαστικά, ηλεκτρονικός και ηλεκτρικός εξοπλισμός κλπ. Τα επικίνδυνα υλικά μπορεί να βλάψουν πρόσωπα, ιδιοκτησίες ή το περιβάλλον. Κατά συνέπεια, πρέπει να αντιμετωπίζονται και να χρησιμοποιούνται με τον κατάλληλο τρόπο. Όπου είναι εφικτό, η **FG** θα υποκαταστήσει, θα μειώσει ή θα εξαλείψει τη χρήση επικίνδυνων υλικών και τα χρησιμοποιημένα θα ανακυκλώνονται καταλλήλως σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Την ευθύνη για τα στερεά απόβλητα καθώς και για τα επικίνδυνα υλικά που βρίσκονται σε επιμέρους εγκαταστάσεις διατηρούν οι ενοικιαστές του αεροδρομίου.

Ορισμένες δραστηριότητες που σχετίζονται με επικίνδυνα υλικά μπορεί να είναι:

- Η αποθήκευση και διακίνηση φορτίων καυσίμων χύδην, συμπεριλαμβανομένων των αεροπορικών καυσίμων, της αμόλυβδης και του ντίζελ.
- Ο ανεφοδιασμός αεροσκαφών και το πλύσιμο οχημάτων και αεροσκαφών.
- Ο ανεφοδιασμός οχημάτων στο πρατήριο καυσίμων.
- Η συντήρηση αεροσκαφών, οχημάτων και εγκαταστάσεων μηχανολογικού και ηλεκτρικού εξοπλισμού.
- Κατασκευές, χωματοουργικές εργασίες και κατεδαφίσεις.
- Λειτουργίες καραντίνας.
- Η γενική λειτουργία του αεροδρομίου, κατασκευές, συντήρηση και διαμόρφωση τοπίου, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης των ζιζανίων και των επιβλαβών ζώων.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν:

- Απελευθέρωση επικίνδυνων υλικών με αποτέλεσμα μόλυνση των υδάτων, του εδάφους και του αέρα
- Επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου και του οικοσυστήματος.

13.2 Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων

Θα αναπτυχθούν διαδικασίες **Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων** έτσι ώστε να προσδιορίζονται καταλλήλως οι ροές αποβλήτων, να διαχωρίζονται και να υφίστανται κατάλληλη επεξεργασία, σύμφωνα με τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Διαχωρισμός των διαφόρων τύπων στερεών αποβλήτων στο σημείο παραγωγής. Χρήση ειδικά σχεδιασμένων κάδων απορριμμάτων για διαχωρισμό χαρτιού, μετάλλων-πλαστικού, γυαλιού και οργανικών.

- Ειδικοί χώροι για τη συλλογή και αποθήκευση ανακυκλώσιμων υλικών.
- Διάθεση και κατάλληλη ανακύκλωση επικίνδυνων αποβλήτων από πιστοποιημένους χειριστές.
- Δοχεία απορριμμάτων γύρω από το αεροδρόμιο για τους επιβάτες και τους ενοικιαστές, μεταφορά των απορριμμάτων σε επιτόπιους κάδους και συμπίεστές, στη συνέχεια δε μεταφορά τους σε εξωτερικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας.
- Ανακύκλωση χαρτιού, μπαταριών, τόνερ, ηλεκτρικών συσκευών των γραφείων του αερολιμένα.

Οι διαδικασίες Υγείας & Ασφάλειας της **FG's** περιλαμβάνουν λεπτομερείς διαδικασίες σχετικά με την αποθήκευση, χειρισμό και διάθεση αμιαντούχων και άλλων επικίνδυνων υλικών, διατήρηση μητρώου αμιάντου, αναφορά συμβάντων υγιεινής και ασφάλειας κ.λπ.

Οι ενοικιαστές, οι εργολάβοι και λοιποί φορείς εκμετάλλευσης αερολιμένων υποχρεούνται επίσης να διασφαλίζουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και/ή διαδικασιών για τη διαχείριση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους και να συμμορφώνονται με τις σχετικές νομοθετικές απαιτήσεις διαχείρισης αποβλήτων.

Η **FG** θα επιθεωρεί τακτικά τις δραστηριότητες των ενοικιαστών, των εργολάβων και των φορέων εκμετάλλευσης στο αεροδρόμιο για τον έλεγχο των περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους σε σχέση με επικίνδυνα υλικά.

Η διαχείριση επικίνδυνων υλικών αντιμετωπίζεται επίσης μέσω των CEMP για τα συναφή κατασκευαστικά έργα.

Επικίνδυνα υλικά σχετικά με δραστηριότητες της **FG** θα υπόκεινται σε διαφορετικούς μηχανισμούς διαχείρισης ανάλογα με τη φύση της δραστηριότητας.

Στους μηχανισμούς αυτούς περιλαμβάνονται:

- Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης - περιλαμβάνει διαδικασίες για την αντιμετώπιση πετρελαιοκηλίδων, συντήρηση σιφωνίων κατακράτησης οσμών, αναφορά περιβαλλοντικών συμβάντων, ελέγχους ενοικιαστών κλπ.
- Σχέδιο έκτακτης ανάγκης αερολιμένα - λεπτομερείς διαδικασίες αντιμετώπι-

σης μείζονων συμβάντων σχετικών με επικίνδυνα υλικά, καύσιμα και πετρελαιοκηλίδες.

Όσον αφορά τα υλικά που περιέχουν αμιάντο, θα εφαρμοστεί ένα σχέδιο διαχείρισης αμιάντου με τις ακόλουθες δράσεις:

α. Επισήμανση των υλικών ως αμιαντούχων υλικών.

β. Κοινοποίηση του προσωπικού που εργάζεται κοντά σε αυτά τα υλικά.

γ. Αποφυγή διαταραχής των υλικών αμιάντου.

δ. Προληπτική βαφή εξωτερικών επιφανειών με πλαστική βαφή (προαιρετικά).

ε. Βέλτιστη λύση: Προγραμματισμένη αφαίρεση των υλικών αμιάντου από εξειδικευμένη και αδειοδοτημένη εταιρεία.

στ. Μετά την αφαίρεση του αμιάντου, οι εγκαταστάσεις πρέπει να αξιολογηθούν διενεργώντας οπτική επιθεώρηση και παρακολούθηση του αέρα σύμφωνα με τη σχετική ελληνική νομοθεσία για την έκδοση Πιστοποιητικών Εκκαθάρισης - Πιστοποιητικών Επανεγκατάστασης. Η αξιολόγηση θα πρέπει να διεξαχθεί από ανεξάρτητο εργαστήριο διαπιστευμένο από το Ελληνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) για δειγματοληψία και ανάλυση του αέρα όσον αφορά τον αμιάντο.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Σχέδιο διαχείρισης αμιάντου.	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη Επικείμενων Έργων
Πιλοτικό πρόγραμμα διαχείρισης αποβλήτων με δυνατότητα εφαρμογής και σε άλλα αεροδρόμια.	Φθινόπωρο 2017
Παρακολούθηση πρακτικών αποθήκευσης και χειρισμού χημικών κατά τη διάρκεια εσωτερικών ελέγχων και ελέγχων ενοικιαστών.	Κατά το εσωτερικό χρονοδιάγραμμα και το χρονοδιάγραμμα ελέγχου ενοικιαστών
Παρακολούθηση της διαθεσιμότητας ενημερωμένων δελτίων δεδομένων ασφαλείας υλικών στα σημεία χρήσης κατά τη διάρκεια εσωτερικών ελέγχων και ελέγχων ενοικιαστών.	Κατά το εσωτερικό χρονοδιάγραμμα και το χρονοδιάγραμμα ελέγχου ενοικιαστών
Εξασφάλιση ότι τα CEMP ενσωματώνουν μέτρα για τη μείωση πιθανών δυσμενών επιπτώσεων που σχετίζονται με την αποθήκευση, τον χειρισμό και τη χρήση επικίνδυνων υλικών που σχετίζονται με κατασκευαστικές δραστηριότητες	Σε εξέλιξη – Πριν από την έναρξη των Επικείμενων Έργων

Πίνακας 11 Στόχοι για επικίνδυνα απόβλητα.

13.3 Επιτεύγματα

Δράσεις που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί:

Συμβάσεις με συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης για την ανακύκλωση επικίνδυνων αποβλήτων, όπως έλαια, μπαταρίες, ελαστικά, ηλεκτρονικός και ηλεκτρικός εξοπλισμός.

Βασική εκτίμηση αμιάντου προκειμένου να προσδιοριστούν οι τρέχουσες συνθήκες όσον αφορά την παρουσία αμιαντούχων υλικών στην υπάρχουσα υποδομή των κτιρίων των αερολιμένων. Σε κάθε αερολιμένα, όλα τα υλικά αμιάντου ταυτοποιήθηκαν και χαρακτηρίστηκαν ως χαμηλού, μεσαίου ή υψηλού κινδύνου. Για τη διαχείριση αυτών των υλικών προτάθηκαν δράσεις ανάκτησης και η απομάκρυνση θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια των Επικείμενων Έργων.

14 Συμπεράσματα

Η Έκθεση Περιβαλλοντικής Στρατηγικής 2017 δεν είναι μια συνήθης επιχειρηματική στρατηγική. Οι δεσμεύσεις, οι στόχοι και οι πρωτοβουλίες θα αποτελέσουν πρόκληση στο πεδίο του σχεδιασμού, της έναρξης και της υλοποίησης.

Οι στόχοι είναι δύσκολοι, αλλά πιστεύουμε ότι είναι ρεαλιστικοί. Το σχέδιο αυτό είναι οραματικό και απαιτεί κατάλληλες επενδύσεις, συντονισμό και αλλαγές κουλτούρας για να επιτύχει, υποστηρίζει όμως και υποστηρίζεται από την Αποστολή, το Όραμα, τις Αξίες και το Στρατηγικό Σχέδιο της **FG**.

Η **FG** θα παρακολουθεί και θα υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις όσον αφορά την πρόοδο σε συνάρτηση με τους στόχους μας και τα διδάγματα που θα αντληθούν και θα επιδιώκει την τακτική ανατροφοδότηση και εισηγήσεις σχετικά με το πώς θα επιτευχθούν καλύτερες πρακτικές.